

Jacob Breda Bull

Glomdalsbruden

Folkelivsroman

bokselskap.no
Oslo 2026

bokselskap.no, Oslo 2026

Jacob Breda Bull: *Glomdalsbruden*

Teksten i bokselskap.no følger 1. utgave, 1914 (Kristiania/Gyldendal).

Digitaliseringen er basert på fil mottatt fra Nasjonalbiblioteket (nb.no).

ISBN: 978-82-8319-894-2 (bokselskap.no),

978-82-8319-895-9 (epub), 978-82-8319-896-6 (mobi)

Filen er lastet ned fra e-bokportalen Bokselskap. Lesetekst og flere

nedlastningsmuligheter m.m. er gratis tilgjengelig på bokselskap.no

---

Glomdalsbruden

Gaarden laa ved Glommen. Den eneste i Miles Omkreds; Ridevei sydover til Storelvedalen, Ridevei nordover til Lilleelvedalen og Ridevei en Mil over vilde Fjeldet til Rendalen, hvorhen Gaarden sognet. Men skulde en til Sæters, var det at stake sig i Baat over brede Glommen, mens Hestene slog paa Svøm i den stride Elv og tok Land langt nede paa den andre Siden. Der stod de da og ventet av gammel Vane paa Opsadling, naar Baatfolket kom.

Gaarden laa i Skogskraaningen paa Glommens østre Bred; Utsynet var Skog og atter Skog, Hanekampens graa Fjeldkulle i øst, Grøttingbrattens i vest; men gjennom al Ensomheten Glommens brede, blinkende Sølvstrøm i mægtig Glidning mot Syd.

Ætten hadde sittet paa Gaarden i umindelige Tider; Far og Søn hadde vekselvis hett Ola og Erik, av og til Nils, naar det blev flere end to i hvert Led; Søstrene Berte og Oline, en og anden Karen; men det var sjelden mer end to og tre Barn i hvert Slægtled og mest Sønner.

Han, som nu eide Gaarden, hette Ola Eriksen og hadde hentet sig Gifte fra Storelvedalen. Konen hette Kari og var fra den store Gaard, som laa paa Tryanæsset, der Trya faldt i Glommen.

Ældre Ætled hadde gjerne hentet sig Gifte fra nærmeste Gaard ved Atnas Os; men med Tiderne var Samferdselen med Elvedalen blit større, særlig i Julehelgene, og slik hadde nu dette Gifte kommet op.

[2] Til Gaarden var ogsaa kommen Ku fra Elvedalen, et større Slag med Navn efter Gaarder og kjære Ting fra den unge Kones Hjem.

Denne Ola Eriksen og hans Hustru Kari fik mot Slægtens Vane ingen Sønner; Folk undret sig og ventet, og de selv ikke mindst. Tredje Aaret endelig blev Konen med Barn; men da det kom, var det en Jente.

«Det maa være vekt ti Folka dine,» sa da Ola Eriksen til Kari.

Hun, som var spædere og lysere end Glomgaardsfolket, lo og sa, der hun laa:

«Du lyt ha Taalmod» – hun smilte saa vakkert i det samme.

Og Ola Eriksen, som drog sig paa Minde, at han hadde faat otte gilde Kuer, og Hest og Slæde paa Kjøpet foruten den digre Skogteigen fremved Nekkjøls-myren med hende Kari, faldt til Taals.

«Ja, det kain fuill saa væra det,» hadde han da svaret. Saa hadde han tat en ny Buss op av Messingdaasen og var gaat. Han hadde noget Kornstaur, som skulde sættes op fremved Laaven om Høsten.

Fjerde Dagen var Kari Glomgaarden oppe og i Arbeide, og da Barnet var maanedsgammelt, red de en Dag i Oktober over Fjeldet til øvre Rendalens Kirke for at faa det døpt. En fik skynde sig mens Foret endnu holdt; Vinterstide blev det for koldt til at fare med Barn over Fjeldet.

Ætten var stor og Fadderne av Bygdens rikeste Folk.

Det var megen Tale om Navnet, og Forældrene var noget i Vildrede; dette med en Jente første Gangen laa utenfor Slægtens Erfaring; endelig blev de da enige om, at hun skulde hete Berit efter Farmoren; det blev likest at kalde hende op med det samme! en kunde jo ikke vite, om det kom flere; Kjærringen saa klækk ut.^[1] Men Kari bare smilte.

[3] «Aa – det kjem fuill fler, vet Du,» sa hun.

Det kom ingen fler.

Paa Tilbaketuren over Fjeldet blev Kari Glomgaarden klen, og vel hjemkommen maatte hun lægge sig nedpaa.

De fór fem Mil over Fjeldet efter Doktor til hende; men da han kom, laa hun alt og droges med Døden.

Det var Barnsengs-sott hun hadde faat. Blodsott, sa somme; Barnsengs-verk sa andre. Det hadde alt gaat til Hodet, da Gammeldoktoren kom, og da han reiste, var hun død.

Men den vesle Jenten, som blev igjen efter hende, maatte være av sterkere Slag end Moren; for hun holdt Livhanken Vinteren frem, endda det ikke fandtes Bryst, hun kunde lægges attaat, og Vintermelken var skrind paa alle Krøttør.

I denne Glomdalens store Stilhet voks Berit Glomgaarden op.

Ola Eriksen, Faren, giftet sig ikke. Ikke for det; han kunde nok saa ha gjort; for Kjærring maatte Gaarden ha; men Søsteren, hun Karen, var kommen hjem fra Elvedalen, da Konen døde, og under hendes dygtige Stel blev Gaarden sat.

Saa kom da Ola Eriksen ikke til at gifte sig, men blev gaaende der i Ensomheten. Han aat meget og blev førere end Gaardens Mænd før ham, og saa stærk blev han av al den gode Sovvelmat, at de sa, han kunde løfte en Hest. Han tok sjelden i; men gjorde han det, gjorde han det til gagns, saa det blev talt om det i Bygden. Godkjynnt var han som oftest; men hadde han sat sig noget i Hodet, skulde det fram.

Berit Glomgaarden blev paa den Maate femten Aar. Hun saa sjelden andre Folk end Gaardens, kunde av [4] og til være med paa en Julemoro om Vinteren eller fremme ved Kirken en Gang om Sommeren; ellers holdt hun sig mest hjemme.

Hun blev høi og lys, vakrere end Glomgaardsfolket som Regel hadde været, men spædere i Voksten og mildere i Røsten.

Folk sa, hun hadde dette efter Moren og Folket ved Trya-næsset.

Naar Folk kom paa Besøk eller hun selv var mellem Fremmede, var hun stilfærdig og faamælt, blid og blyg i al sin Færd, saa de undredes paa, om hun hadde To i sig til at bli Kjærring paa nogen stor Gaard; men bare Karen, Faster hendes, visste, at bakom det blyge hadde hun Farens stride Sind.

I seksten Aars Alderen skulde hun da frem i Bygden for at gaa for Præsten.

Ridende paa Kvindfolksadel og fulgt av Faren kom hun over Fjeldet og blev boende hos en av Slægten de Uker, Præstelæsningen stod paa.

Det var mange av hendes jevnlike, baade Gutter og Jenter; men hun holdt sig til faa, nærmest til ingen.

Den eneste, de saa hende tale med av og til, naar slikt kunde træffe sig, var en fattig Glomdalsgut, som bodde i en liten Plads halve Milen nord for Glomgaarden paa vestre Glomsiden i Ødet.

Han het Tore, og Pladsen, han bodde paa, kaldtes Braaten; den laa like ved Glommen og under Grøtbratten.

Denne Tore var av Slægt nordenfra. Helt fra Tolgen, mente somme.

Han var blaaøid og fager av Ansigt, høi og mager og talte litet.

Vel klædd var han aldrig; somme mente, han var taus av den Grund. Aldrig la han sig frami, naar Guttene drogs; men somme, som kjendte ham, visste, at han var mjuk som en Viju og kipen til at slaas, om det knep. De hadde set ham en Kveld hoppe [5]jevnhøit med sin egen Aksel, og de, som sat ham nærmest paa Præstebænken, visste, han hadde en Næve som Jern.

Med denne Tore Braaten kunde det hælde, at Berit Glomgaarden talte nogen kjendte Ord en og anden Gang, naar det faldt sig slik.

Dette likte ikke de andre Guttene, og mindst av alle Gaardgutten paa Nordigard Haugsett, der hun bodde. Han var av Slægten og hadde alt fundet det høvelig, at hun blev Kjærring der paa Haugsett – eller om han kanske heller skulde flytte over til Glomgaarden.

Konfirmationen gik for sig senhøstes; Faren kom over med Smørform og Fetost til Præsten; denne Gang fulgte Fasteren, Karen, ogsaa med. Men da Konfirmationen var over og de sat i Sadlen, Kvindfolket, paa de to Hester, hvorav Ola Eriksen førte den første og Tore Braaten den andre ved Bigslet, kjendtes det rent ødt og underlig, at hun reiste.

«Du faar sjaa hit att snart,» sa Haugsett-kjærringen.

Berit smilte.

«Je faar fuill det,» svarte hun.

Saa blev der tat Farvel.

Men da Hestene gik ut gjennem Grinden, saa hun sig ikke tilbake dit Sønnen stod; det syntes paa hendes Maate at sitte paa, at hun var glad, der hun sat, og at de, som reiste, hørte hende nærmest til.

*

Det bar' bratte Groven op. Ola Glomgaarden med Søsteren Karen paa Storbronnen gik ratt foran; Tore Braaten med Berit paa Gammelgraaen kom forsigtigere

bakefter.

De sa ikke noget. Hovslag i Sten og Gniks av Sadel hørtes i Stilheten, der Hestene arbeidet sig opover. Sko med Hæljern under fandt det kjendte Fotlag langs den kjendte Vei; Lugt av Ola Eriksens Tobakspipe [6] glufset av og til i Berits Næse, der hun sat lys og taus. Foran hende gik Tore Braaten uten at se sig tilbake.

Øverst i Groven stanset Gammelgraaen ved den store Kvilsten, som den var vant; men Storbronnen med sit Følge drog videre.

Storbronnen var nykjøpt Hest av større Slag end de andre. Det steg for den, der den gik; den bar ogsaa lettere.

Gammelgraaen slog Pusten og saa sig tilbake; Gutten stod ved Siden med Bigslet slapt; Berit sat ventende.

Nu forsvandt Storbronnen oppe i Knækken.

Tore Braaten, som stod der ved Siden av Hesten, saa nu op paa Berit med de blaa Øine.

Hun smilte. Et kjendt, trygt Smil. Da smilte han ogsaa.

Det var et Smil fra Hundred Dages Lek i Skog og paa Fjeld, i Gaard og paa Sæter. Smil mellem to, som kjendte hinanden.

«Vi bir att vi,» sa Berit.

Han spyttet. Det var Tobaksspyt.

«Ja, vi gjør nok det,» svarte han. Han hadde slik myk, skogfrisk Stemme.

Saa smattet han paa Hesten.

Gammelgraaen snudde igjen Hodet og stod. Den skjød anden Gang Pusten.

Da smækket han paa den med Kvisten, han gik og bet i. Og i Taushet og Tryghet bar det videre sidste Knækken op.

Der oppe ventet nu Ola Glomgaarden med Storbronnen, som beitet ved Veikanten.

«Hain bir att Gammelgraaen snart naa,» sa han. De andre kom like indpaa.

«Hain vil puste paa,» sa Tore Braaten ungt.

Ola Eriksen smilte.

«Hain er vant med di,» svarte han.

[7] Tore Braaten spyttet.

«Je kjinner 'n nok,» sa han.

Og de drog videre.

Men ved den store Klopp over Harsjø-myren blev Gammelgraaen efter igjen. Storbronnen tok tre og tre Klopp-kløninger i Skridtet, Gammelgraaen forsiktig bare en, av og til to; saa da Ola naadde Maasaarabben, var Berit midt paa Myren.

De saa sig om efter hende baade Faren og Fasteren; men da de saa, at alt var vel, drog de videre.

Nu gik Tore Braaten ved Siden av Hesten og holdt i Sadelremmen.

Han saa av og til op paa hende, som red.

Hun saa igjen ned paa ham, men sa intet.

De var lykkelige de to.

Med ett satte hun den ene Foten frem, bort paa hans Aksel.

Han smilte.

Saa tok han efter Foten.

Hun trak den ikke tilbake.

«Naa dætt je taa,» sa hun.

Han holdt.

«Aa nei!» sa han. Det kom saa varmt.

Da slap han med ett.

«Du er vørte vaksen naa,» – han smilte hen for sig.

Hun svarte ikke straks.

Sat bare og vugget i Sadlen og saa paa ham. «End du da,» sa hun.

Han smilte.

«Aa, je da,» svarte han. «Det er det saammaa med mei.»

Hun lo.

«Ja, det er fuill det,» sa hun.

Nu tidde de begge, og Gammelgraaen gik forsigtig videre Kloppen frem med sin unge, skjære Byrde. Da de vel var komne over Myren, begyndte den unge Jenten igjen.

[8] «Ska' du frami Bygda i Vinter?» spør hun.

Han tier; steller litt med Sadlens Stigbøile, mens han gaar, men tier.

«Sei naa,» sier hun.

Da ser han op paa hende. «Nei,» svarer han.

Hun ser bent paa ham.

«Kjem du aat øss kanskje?» spør hun.

«Nei,» svarer han straks.

«Ska' du aat Elvdalom da kanskje?» Hun ser ufravendt paa ham.

«Nei, itte det heill,» svarer han.

Hun ler.

«Du er jamænd snodin,» sier hun.

Han smiler besynderlig hen for sig. «Je er lik dei da,» sier han.

Og atter er det en liten Stund stille, saa en bare hører Søkken av Hestens Gang og den stille Sadelknirk henover Veien.

«Nei, naa vil je taa,» sier hun med ett.

Han stanser.

«Aaffør det da?» spør han.

Hun svarer ikke, kommer sig bare av med et Hop og gaar ved Siden.

«Det vart saa kjedsamt aa sitta paa,» sier hun; hun gaar foran Hesten, men paa samme Side som han.

Nu spør han.

«Bir Du heme Du da?» spør han.

Hun snur sig og ser paa ham.

«Nei,» svarer hun. Og det er dulgt Munterhet i den lyse Jentestemmen.

«Je ska' aat Bygden.» Hun gaar nu ved Siden av ham.

«Aat Haugsett da?» sier han.

Da ler hun.

«Nei, itte dit.»

Han gaar litt.

[9] «Je tænkte det, je,» sier han saa. Det var saa saart og fundersamt.

«Aa nei!»

Hun er tæt indpaa ham.

«Er det sikkert det da Berit?» spør han.

Hun har faat varmere Lett.

«Ja, det er sikkert det,» svarer hun.

«Aa ska' Du etter¹² da, da?» spør han igjen.

«Kjære, Du vet je bir heme væ,» svarer hun.

Han blir saa varm i Øinene. «Er det sandt det au da?» sier han lavt.

«Ja, det er det.»

«Je au,» sier han saa.

Hun ser ret frem for sig.

«Aa ska' Du gjøra der da?» spør hun.

«Bryte op Gard,» svarer han fast.

«Saa?» Hun ser blaanende hen for sig. Med ett stanser hun.

«Nei, naa vil je oppaa att,» sier hun.

Han holder Hesten.

«Det bir værrer,» svarer han. Leier saa Hesten bort til en Tuve.

Hun gaar op paa Tuven og blir løftet.

Han har Armene om hende, der hun sætter sig i Sadlen.

«Du bir tung naa,» sier han.

«Vaksa Jinte sir Du,» svarer hun; hun er saa lykkelig i Røsten.

«Ja, je kain mest kjinne det,» sier han. Han leier Hesten frem paa Veien.

Saa drar de to videre i Ensomheten, og nu uten Stans; ti dernede ved Tegninga¹³ ser de de andre, som venter paa dem.

«Dø vart sene,» roper Karen, Fasteren, da de kommer nærmere.

«Ja, hain bir gammal Graaen naa,» svarer Berit.

[10] Tore Braaten sier intet, kommer bare frem med Hesten og stanser.

Der fremme ved Tegning-susen fremved den gamle Klopp over Aaen aat de nu i al Stilhet av Helgedagsnisten, Biteti med Spekekjøt av Storfuggel og drak av Søtmeleks-kaggen attaat.

Tore Braaten fulgte med Flesten frem til Glomgaarden og hjalp til baade med Avsadling og Slipping; men da han hadde ætt andre Gangen, stod han færdig til at gaa hjem til Natten.

«Bi tel imaarraa naa,» hadde Karen sagt. «Det bir mørkt aat dei.»

«Aa nei,» hadde han svaret. Men før han gik, hadde Ola Eriksen tat ham til Side og spurt, om han ikke vilde ta paa sig Sæterslaatten paa Nekkjølen til Sommeren.

«Nei,» hadde Tore svaret. «Je har tee paa mei^[14] ainna Arbé.»

«Saa?»

Ola Eriksen hadde ikke spurt videre.

Om Kvelden, da Tore hadde gaat – han maatte faa Ola, Drengen, til at stake sig over Glommen med Baaten – hadde Ola Eriksen spurt Drengen om han visste, hvad Slags Arbeid Tore skulde til med næste Sommer.

«Døm seier, hain vil bryte op Gard,» svarte Tjenestgutten.

Da hadde Ola Eriksen smilt.

Tjenestgutten hadde ikke sagt stort; men da de sat med Hændene i Fang om Kvelden, tok han Emnet op.

«Det ska' væra god Jord der nordmed Braatem,» sa han.

«Kanskje det,» svarte Ola Eriksen.

Saa tændte de begge Pipene.

*

[14] Det hadde gaat to Aar.

Berit Glomgaarden var nu atten og Tore Braaten nitten.

Fremved Glommen søndenom og ovenom Braatenstuen tok det til at glesne i Skogen. Rothuggen Gran laa i Haug; Røk av Braatebrand fylgte Elvedraget ret som det var.

Men ingen færdedes der nordover, og ingen gav videre Agt paa det, som skedde.

Tores Far mumlet noget om, at Gutten kunde ta sig til noget mere lønsomt enten som Tjenestgut paa en av de store Gaardene i Bygden eller andet; men Tore blev ved sit.

Han brøt op Gard.

Og Mor hans syntes, det var gildt.

Han laa i Arbeidet baade tidlig og sent, blev tausere mellem Folk og kanske i magreste Laget; men alle likte de ham, og Jentene især; det var noget i hans Ansigt, de ikke kunde staa for.

Saa var han ogsaa den uvørneste Kar i Fløtingen om Vaaren.

Til Glomgaarden kom han gjerne slængende om Søndagen og naar det var Dans, som det hændte av og til Vinterstide. Men med Tjenestjentene gantet han aldrig; han var støere end de unge Gutter flest.

Nu og da – – mest i Julen – drog han paa Ski til Bygden; ti der traf han gjerne Berit ved Kirken og andresteds; men ingen var saa gal at tænke, noget stod paa mellem de to, andet end at de var Kjendtfolk fra Glomdalen.

Berit hadde vokset sig frodigere, men var endnu lys og slank som faa. Alles Øine stod paa hende i Kirken, og Bygdefolket gjorde sig mange Slags Tanker om, hvem som skulde bli ved hende, naar den Tid kom.

De fleste mente paa, at det nok blev Haugsett-gutten; [12] for der var hun støtt, naar hun var fremme i Bygden, og han gjorde sig ret som det var Ærend over Kjølen, og stanset da flere Dager om Gangen paa Glomgaarden; men ingen visste noget sikkert.

Slik gik atter to Aar. Og Berit Glomgaarden var nu over de tyve.

*

Det var en varm Sommerdag i Juli.

Over Elven fra Glomgaarden til vestre Glomli staket en Jente sig frem. Hun hadde hvitt Skaut paa Hodet og var ellers i Hverdagsdragt; det saa ut, som skulde hun bare over Elven til et eller andet Slaattested fremved der; da hun var kommen vel over og hadde fæstet Baaten, gik hun til Skogs, men hadde intet at bære paa.

Fremved Glommen opover fra Sundstedet og nordover gaar det en liten Sti i vilde Skogen. Det er den ensomme Skogsvei, som fører til Braaten-pladsen. Den er smal som en Rakstvei efter Ku, men godt gangen; den har været Braaten-pladsens Vei i umindelig Tid.

Paa denne Vei slog Jenten ind.

Hun gikk svakt der fremover under den store Skog, fast det var i Kviltiden og Solen stekte over Dalen.

Av og til fløi det opp Fugl med store Blask; men det var hun vant til; nu og da vaket en stor Fisk i Elven, hvor Veien drog sig langs de brede Evjene. Hun saa sig som snarest tilbake nu og da, men gikk fort.

Veien til Braaten-pladsen tok en god halv Time, og hun skulde helst være hjemme igjen, før Kviltiden var over.

Hun var ung og lys, der hun gikk; men bak det lyse i Ansigtet var det noget, som visste, hvad det vilde, og bakom de myke Bevægelser en stor Fasthet.

[13] Det var Berit Glomgaarden.

Hun gikk svært fort nordover, da hun ikke saa sig om længer; hun nynnede ikke; men i Øinene laa noget varmt og blaat, som viste, at hun tænkte sterkt paa et eller andet.

Dette var heller ikke underligt; hun hadde ikke været paa Braaten siden hun var liten Jente, og da bare en eneste Gang.

Hun og Tore hadde lekt Lekhus bortom en liten Laave, mens Karen, Fasteren, hadde talt med Tores Far om noget Ved, han skulde hugge.

Siden den Tid hadde Tore tidt og ofte været over paa Glomgaarden, men hun aldrig paa Braaten.

Saa meget husket hun likevel, at søndenom Husene var det tætt Gransnar langs Elven; det hadde været et Aarfuglføstre²⁵ derinde, og Karen hadde vist hende de smaa Ungene, der de sprang rædde i Lyngen, og Aarhønen, der hun sat paa Avstand i Træ og lokket.

Hele Dagen efter hadde hun likesom hørt Smaakjuklinger si «Piup, piup» og Aarhønen, som lavt hadde lokket «Kom, kom!»

Men dette stod nu mest som en Drøm.

Det hun nu i mange Aar hadde levd i, var, at hun hadde faat Tore kjær, gjennom alt deres enkle Samvær paa Sæteren som Barn og siden Tid om anden der hjemme paa Gaarden.

Nu de sidste Aarene havde han, hvergang hun spurte, slaat paa, at han drev paa og brøt Gard; dette havde i den sidste Tid tat hende saa stærkt fangen, at hun syntes, hun maatte faa Syn for Sagn.

Derfor gik hun nu saa ensom dit nordover.

Kommen frem til Elvesvingen, der Braaten laa, gav hun sig til at gaa sagte, og hun kjendte likesom noget opgit i Pusten.

Saa med ett stanset hun.

[14] Gransnaret, som hun mindtes, – fandtes ikke mere. Rundt hele Viken, hvor det før var Skog, laa Eng med nyslaat Høi bortover. Og længer ind aat det sig som Brand i Skog Nybrytning med svart Jord og Trærøt i store Hauger bortover. Hist og her var Stenrøser; nærmest Skogen laa nedhugne Graner. Hun havde uvilkaarlig slaat Hændene ihop og stod slik.

«Du store –» sa hun for sig selv, men brøt av, da hun hørte sin egen Stemme.

Det røk av Pipen paa den gamle Stuen; men inde i Skogbrøttet hugg det. Endda det nu var midt i Kviltiden.

Hun fik slik god og varm Kjendsel inde i Bringen; hun tænkte paa Tore.

Og hun syntes det var saa evindelig længe siden han hadde været fremme paa Gaarden.

Saa gik hun langsomt nærmere, men blev igjen staaende.

Der saa hun nogen inde mellem Trærne ved Skog brottet.

Det var ham.

Han drev og hugg, men stanset nu, mens en Gran brakende seg overende.

Saa fik han se hende.

Han stod med Øksen i Haand, Hodet snudd mot hende og saa.

Hun stod ganske stille. Da hugg han Øksen i Trælæggen og kom langsomt gaaende. Hun stod.

Hadde noget av en Barkvist mellem Hændenc, som var fremfor hende i Fanget.

Da han gjennom den muldne, nybrutte Jord hadde naadd frem til hende, stanset han slik litt paa Avstand.

«Kjære –,» sa han; det blev ikke til mere.

Hun slap Grankvisten.

[15] Saa smilte hun.

«Du driv og bryt,» sa hun.

Han staar med Hænder paa Ryg. «Aa ja – je gjør det,» svarer han.

«I Kviltiden au?» Hun saa lyst paa ham.

Han ser paa hende med sine trygge, fjeldblaa Øine. «Je lyt drive paa, ska' je bi færdauen,»¹⁶ svarer han saa.

Da rødmet hun.

«Aa, Du har fuill Tia før dei,» kom det forsøksvis.

Han ser trøstig bent paa hende.

«Nei, det har je itte,» svarer han.

Hun saa utover Nybrottet.

«Det bir rent Gard her,» sa hun.

Han stikker Hændene i Bukselommene.

«Det var Meninga det,» svarer han. «Om en to tre Aar,» føier han til.

Hun saa paa ham. Men Blikket gled straks væk og saa igjen utover.

Det var et Spørsmål i hans Blik, som hun ikke kunde svare paa. Ikke med Ord.

«Dein som bære hadde Kjærring au da,» sa han. Og lo.

Hun smilte.

«Aa, det bir ailtiss i Raa'¹⁷ med di,» svarte hun; Øinene var saa muntre.

Han drog et Suk.

«Nei, det bir værst med di,» sa han.

Hun smilte, men svakere.

«Du vet inga, kanskje?» spurte hun.

Han spyttet erfarent.

«Aa jo – je vet nok i au,»ⁿ⁸ kom det drygt; «mein det er itte sagt ho vil.»

Berit blev rød.

[16] «Aa, det vil a nok,» svarte hun fort, men saa ned i det samme.

Han ventet, til hun saa op igjen.

«Ho har Gard sjøl ho,» sa han.

Hun smilte.

«Ja, det er værst med di,» svarte hun.

Han stod med blaanende Øine. Hadde vondt for at si det, han tænkte; men saa kom det.

«Faar a Lov da, trur Du?» spurte han og rødmet selv med det samme.

Berit saa ned.

«Aa, je vet itte je,» svarte hun. «Ellers gjør a fuill, som a sjøl vil,» la hun til.

«Du trur det?» Det kom næsten angst.

«Ja, det trur je,» blev det svaret fort og bestemt.

«Dein, som bære visste, aa a vilde da,» sa Tore Braaten.

Hun saa op; nu ganske alvorlig.

«Aa, Du faar fuill vætta det, mar Tia kjem,» svarte hun.

Nu tidde han. Og de stod litt og saa fremfor sig tause begge.

«Du faar gaa ind,» sa han saa i vanlig Tone Folk imellem.

«Nei – je ska' itte det,» svarte hun.

Han saa paa hende.

«Je skulde bære sjaa nordover,» forklarte hun «aat Gardem dine,»¹⁹ la hun til.

«Ja, det var naae aa sjaa,» spøkte han.

Hun svarte ikke.

«Je lyt hematt naa,» sa hun med ett og vendte sig.

Han fulgte.

«Du faar sjaa hit att sia da,» sa han; han gik ved Siden av hende; de gik langsomt sydover.

«Ja, det ska' je nok,» sa hun.

[17] «Ma¹¹⁰ Garden er færda,» spøkte han.

Hun lo.

«Ja, kanskje det,» sa hun.

Slik skiltes de.

Han gik langsomt tilbake til Skogen og tok Øksen; hun gik fort sydover.

Men da hun hadde kommet langt nok unda, nynet hun, der hun gik, og da han var blit alene, smilte han hele Tiden, mens han hugg.

*

Det blev over Kviltiden, før Berit Glomgaarden fik staket sig over Elven og kom hjem.

«Aa har Du vørré etter?» spurte Faren.

«Bortpaa Enget,» svarte hun.

«Hm!»

Han spurte ikke mere. Men han hadde set hende komme nordenifra paa den andre Siden.

«Aa skulde Du øver Elva?» spurte Fasteren, Karen, da de to var alene.

«Nordover aat Braatem,» svarte Berit.

«Aa skulde Du der?»

«Sjaa dit!»

– Det blev ikke spurt mere.

*

Ola Eriksen Glomgaarden stod med Piben i Mund midt paa Gaardspladsen.

Han saa opover mot Gutuen, [n11](#) hvor en Kar kom gaaende med Hest opsadlet efter sig.

Kjære, hvem kunde det være!

Jo, nu trodde han, han drog Kjendsel! Det maatte [\[18\]](#) være han Gjermund, Sønnen paa Haugsett, likevel. Han kjendte Hesten.

Det var ellers underligt, at det kom Bygdefolk nu midt i blanke Vinnen!

Ola Eriksen stod med Piben i Mund og saa videre paa ham, som kom.

Nu var han ved Grinden og løftet Kroken av. Jo, det var Gjermund Haugsett.

Ola Eriksen, som var i Skjorteærmene, snudde; gik ind og tok Trøien paa.

«Det kjem Bygdefolk,» sa han til Kvindfolkene, som drev med Auftsmaten. [n12](#)

Karen, Søsteren, saa op fra Grøtgryten, som hun stampet, og la nu Tvaren fra sig.

«Aakken da?» spurte hun.

Ola Eriksen gik ut.

«Det er Haugsetthest sir je,» sa han, idet han gik.

Men Berit, som ogsaa hadde set op, var blit rød, en Rødme, som straks la sig.

Saa gik hun til Koven for at fli sig.

Da Ola Glomgaarden var kommen ut paa Gaardspladsen igjen og nu stod tæt ved Svaien, svingte Gjermund Haugsett ind paa Gaarden.

Han var helgeklædd og hadde Haugsettborken med Ridesadel efter sig ved Bigslet.

Han bandt Hesten ved Skigarden og kom like hen.

Ola Glomgaarden ruslet ham langsomt til Møte.

«Go' dau,» sa Gjermund Haugsett.

«Go' dau, og vælkommen teil,» svarte Ola Eriksen.

Gjermund Haugsett rakte Haand frem.

«Tak for sidst,» sa han.

«Aa itte aa takke!»

Ola Eriksen stod litt.

«Det er vakkert Vær!»

Gjermund saa sig rundt paa Himmelen.

[19] «Ja – rektig vakkert Vær,» svarte Ola Eriksen.

De stod igjen litt.

«Det er varmt ti di!»

Gjermund tørket Svetten. «Ja.»

De stod atter litt.

«Du faar sætte ind Hesten og gaa fram,» sier nu Ola Glomgaarden.

Gjermund Haugsett drar paa det.

«Aa Takk – je skulde fuill itte det heill,» svarer han.

Ola Eriksen gaar uten videre Svar paa dette hen, løser Bigslet fra Skigarden og leier Hesten paa Stalden.

Gjermund følger.

Færdige med det gaar de ut igjen, staar litt ved Stalddøren og taler om Vinnen.

«Det bir myy Fór iaar,» sier Ola Glomgaarden.

«Ja, det bir itte værst,» svarer Gjermund.

«Dø er snart færdauneⁿ¹³ Dø au væ,» sier han.

«Aa ja, rettnaa,» svarer Ola Eriksen.

De tier begge.

Saa sier Ola Eriksen.

«Du faar gaa ind!»

«Aa Takk!»

Og de to gaar ind.

Gjermund hilser med Tak i Haand, først paa Karen, saa paa Berit.

Saa kommer han frempaa og sætter sig, mens Berit gaar til Kjælders efterØl.

«Det staar tel bra frami Bygden væ?» spør Karen; hun steller med Biteti-brættet bortved Skjænken.

«Jo – Takk – saa vidt je vet,» svarer Gjermund; han taler gammelt og voksent.

«Ho er paa Sætern Mor di væ?»

«Ja. Ho har vørré der naa paa tree Vekkua!»ⁿ¹⁴

«Det er go' Mjølkk ti Kuen der au væ?»

[20] «Ja. Det ska' væra bra.»

Nu kommer Berit op med Ølet – og frem mot ham.

«Aa Takk!» Han tar imot i stor Høitidelighet og drikker.

Hun staar ventende.

«Nei, drekk dei otørst naa,» sier hun, da han rækker hende Skaalen.

«Aa Takk!»

Han drikker igjen.

«Takk, naa itte mer,» sier han saa.

Hun tar imot og bærer Skaalen til Skjænken, kommer saa med Biteti-brættet.

Han tar imot.

Saa begynder de saa smaat at tale sammen de fire, efterat Ola Glomgaarden ogsaa har drukket.

Det fortælles fra og til om, hvad som kan ha hændt i Bygden; der spørres stilfærdig vidt og bredt omkring. Der ties av og til lange Stunder.

Kvindfolket gjør sig Ærend ut, og kommer en og en ind igjen; Berit tar sig av et og andet. Men de to Mænd blir sittende og tale langsomt og forsigtig med hinanden.

Talen kommer paa Slægten, og saa med ett spør Ola Glomgaarden:

«Hain leverer fuill snart Garden Far din naa?»

Gjermund kremter og flytter paa sig.

«Ja, hain har tala paa det,» svarer han.

«Saa?»

Der kremtes.

«Det bir fuill stor Fø' raad det?»

Ola Eriksen faar Pipen frem.

Gjermund kremter igjen.

«Ja – ho bir itte lita,» svarer han.

Ola Eriksen stopper i Pipen.

«Ja – det er stor Gard,» sier han stilfærdig.

Samtalen gaar istaa. De røker nu begge. Saa kommer Kvindfolkene atter ind.

[21] Og Ola Eriksen overlater den unge Gaardmandssøn til de to.

Selv gaar han for at se efter Vinnefolket.

Gjermund blev Natten over paa Glomgaarden. Men om Kvelden, den stille, sommerlige, varme Kveld, hadde han og Berit talt sammen borte ved Fjøset.

Det hadde gaat slik til:

Straks efter Kveldvorden hadde Berit, som nok skjønte, hvad det var Gjermund Haugsett var kommen for, gaat ut av Stuen og langsomt bortover mot Uthusene.

Gjermund, som bare hadde ventet paa dette, hadde en Stund efter slænget med Hændene i Lommene ut paa Gaarden for at se paa et eller andet.

Nu kom han da endelig drivende bortover dit, hvor hun stod.

Da han var kommen like borttil, snudde hun sig mot ham.

«Det bir langsomt aat dei,» sa hun.

Han stod.

«Nei, itte aat mei,» svarte han.

«Aa jo – det er langsomt borti her,» sa hun igjen.

«Aa ja – mar en er ensammen saa,» svarte han.

Saa smilte han.

«Je bir snart ensammen je au naa,» sa han lavt.

«Saa?» Hun saa forundret ut.

«Ja – je ska' ta Garden,» kom det.

Stor Taushet.

«Ska 'n paa Fø'raad Far din da?» spurte Berit endelig.

«Ja – det var Meninga det!»

Gjermund staar og ser ned.

«Aa det bir fuill i Raa' med dei snart,» sier saa Berit.

[22] «Aa, je vet itte det.»

Han gløtter bort paa hende.

«Aa det er nok taa døm borti der,» sier hun.

Det kvækker til i ham.

«Kom borti Bygda du au da,» sier han.

Da ser hun op.

«Je! Nei!» sier hun. «Je lyt vera her je!»

Han mørkner til i Ansigtet.

«Ensammen?» sier han.

«Ja.» Hun er bestemt. «Je trivs bedst her je,» føier hun til.

Han staar og ser nedpaa Foten sin, som han svinger hit og dit.

«Naa ja,» sier han.

«Men sia?»

Hun ser ret frem for sig.

«Je bir ailler anslessen je,» svarer hun.

Han smiler.

«Det er itte godt aa vætta det,» sier han.

«Aa jo!» Hun ser ned.

Han smiler bare og ser paa hende.

Da slaar hun det hele over paa Spøk.

«Du trøng Kjærring naa da?» sier hun.

«Ja, du vet det?» Han blir rød.

«Aa ja – det er nok taa døm!» Hun ler.

«Det sir mest ut før det,» svarer han.

«Ja itte finns døm her ti Skauøm,» sier hun igjen. «Det er bære Bjønn og slikt herborti!» –

Hun er saa munter.

«Aa, det er fuill itte saa fale,» svarer han.

«Aa nei!» Hun smiler godt.

Saa begynder de at tale om Bygden, om Kjendte, om Dans og slikt.

Men da Gjermund Haugsett reiste næste Dagen, skjønte han, at den Veien fik han aldrig Berit Glomgaarden. Det maatte andre Ting til. Det hadde naa heller ikke slik Hast.

*

[23] Aaret efter, en Dag i Uken før Mikkelsmess, kom det to Mænd ridende Kjølveien nedover til Glomgaarden. Det var gamle Berger Haugsett selv og Sønnen, Gjermund. De var helgeklædd og red uten videre like ind paa Gaarden.

Ola Glomgaarden, som laa og kvilte, da de kom, fik paa sig, gik ut og tok imot; men Berit, som først hadde set dem komme, fik paa sig et Kasttørklæ og smøg Bakveien ut, bortom Fjøset, nedover Jordet og frem til Elven, hvor hun straks gik i Baaten og staket sig over til den andre Siden.

De to Haugsettfolk blev vel mottagne paa Glomgaarden; de var jo av Slægten og dertil rikt Folk; Ola Glomgaarden hadde da ogsaa en Tro paa, hvad Ærend de kom i.

Da de vel hadde ætt og drukket – Faren spurte et Par Ganger efter Berit; men hun var ikke at finde –, og da de nu sat alene i Stuen de tre Karfolk, rykket Haugsettgubben frem med sit Ærend.

«Ja, je vet itte, aa Du synes je,» sa han uten videre; «men hain Gjermund undres paa, om hain kunde faa a Berit.»

Gjermund Haugsett saa ned paa Fingrene sine, rød i Ansigtet. Faren saa bent paa Ola Eriksen og ventet Svar.

Ola Eriksen saa tankefuld frem for sig.

«Saa?» sa han.

Det blev en passende Tid stille. De tre sat alle og tænkte.

Da sa Ola Eriksen:

«Er døm sams om detta, døm da?» – han saa bortpaa Gjermund som snarest og fra ham paa Faren.

Berger Haugsett kremtet. «Ja, je vet itte je,» sa han; han vekslet Blik med Sønnen.

Denne maatte nu svare.

[24] «Je har ailler spord,» sa han lavt.

Taushet.

«Je vilde høre med dei først» – han saa paa Ola Glomgaarden.

Denne saa ned.

«Ja, det var bra det,» sa han.

Berger Haugsett flyttet paa sig.

«Ja, Du vet det faar bi, som Du vil,» sa han.

Ola Eriksen saa op.

«Ja, je før min Del synes som Dø,»¹¹⁵ svarte han. «Je skjønner itte, det kain være naae aa seie paa *det*.»

Berger Haugsett drog Aanden stærkt og rettet sig op, der han sat.

«Det var rektig bra det,» sa han. Han saa bort paa Sønnen.

«Ja – det –,» svarte denne, samtykkende.

Ola Eriksen reiste sig. Gik saa ut i Koven.

«Aa er a Berit etter?» hørte de ham spørre dæmpet derute.

Karen, Fasteren, svarte derutefra.

«Je vet itte aa det er vørté taa 'n je,» svarte hun.

«Hm!»

Ola Eriksen kom ind igjen.

«Ho kjem fuill,» sa han; han satte sig.

Berger Haugsett smilte.

«Det er saa rart med di,» sa han. Og de to fik Pipene frem.

Men Sønnen, Gjermund, hadde seget bort til Vinduet, hvor han nu stod og saa ut. Han var i splinternye Klær.

Samtalen gled over paa Gaardene og alt Landsens Stel; senere var de i Stald og Fjøs, paa Laave og Høitrev, og slik gled Kvelden.

Berit kom ikke hjem før efter Kveldvord og gik da Kjøkkenveien op paa Rammen. [n16](#)

[25] Da de to fremmede hadde gaat i Seng, gik Faren op til hende.

«Aa har Du vørré etter?» spurte han. Han var litt skarp i Stemmen.

«Nord aat Braatem,» svarte hun.

Hun sat paa Sengen og slængte med Benene.

«Aa skulde Du der nordpaa?» – Han hørtes næsten harm, og Øinene streifet hende.

«Sjaa paa Garden hass Tore,» kom det stærkt og fast.

Faren fik et spodsk Uttryk.

«Garden hass Tore!» gjentok han.

«Ja.»

Hun satte Øinene djærvt i ham. De var kvassere, end han kunde tænkt.

«Plassen mener Du?» fortsatte Ola Eriksen.

Han stod med Hændene trodsig i Lommene og saa paa hende.

«Gaa nordover aa sjaa sjøl,» svarte hun. Hun var blit saa kold i Røsten.

«Aa nei – je har ainna aa gjøra,» svarte han.

Hun sat litt.

«Du kvinne gjøra det, som var værrer,» sa hun.

Nu svarte ikke han. Men om litt gik han nærmere.

«Hain Berger Haugsett og 'n Gjermund er kømne,» sa han.

Hun blev forandret. «Saa?» sa hun.

«Hain Gjermund har fridd.»

Ola Glomgardens Ansigt blev haardt; Øinene stod like i hendes.

Hun møtte dem. «Saa?» sa hun.

«Aat'n Fa'ses¹¹⁷ da?» fortsatte hun.

Rødmen steg Ola Eriksen til Ansigtet.

«Aat dei,» sa han. Han gik bent paa.

[26] Berit Glomgaarden svarte ikke. Hun sat og glattet sit Tørklæ.

«Aat *dei* da væ!» kom det endelig. Ola Eriksen stod harm.

«Vil Du, heill vil Du itte?» spurte han.

Hun saa forundret op.

«Je?» saa hun.

Han saa truende paa hende.

«Aat *mei* har 'n itte fridd,» fortsatte hun. Og hun tok igjen paa at glatte Tørklæ sit.

«Nei, men aat *mei*,» kom nu Ola Eriksens Ord kvasst.

«Aa je har svara ja.»

Han snudde sig.

Nu reiste Berit sig og gik bort mot Vinduet.

«Je vil itte ha 'n,» sa hun.

Faren snudde sig og saa paa hende.

«Vi faar sjaa da,» sa han.

Saa gik han ned.

*

En halv Time senere kom Karen, Fasteren, op paa Rammen for at lægge sig.

Berit sat da og flettet sit Haar. Det var stort og lyst i en tung Flette.

Hun sat og hadde et forunderligt saart Uttryk i sine Øine, mens hun saa frem for sig.

Fasteren satte sig paa Sengen sin. «Kjære, aa vart taa dei?» spurte hun.

Berit svarte ikke.

«Det vart sjaaend saa underlig ut detta,» fortsatte Fasteren.

Berit svarte fremdeles ikke.

«Je sauⁿ¹⁸ det paa 'm Gjermund.»

Karen, Fasteren, tok av sig Luen.

[27] Nu hadde Berit fæstet sit Haar op og la sig.

«Aa har je med hønnøm?» sa hun stolt.

«Skjøtt, skjtøt!» hvisket Fasteren. «Du kain da skjønne, det gaar itte an aa seie nei aat hønnøm!»

Hun løste sit Haar.

Da reiste Berit sig halvt i Sengen og sat.

«Ja, det ska' Dø faa sjaa,» svarte hun. Saa la hun sig tvert ned.

Karen, Fasteren, smaalo. Men ingen av dem talte mere den Kveld.

--

Haugsett-karerne fik reise uten at hilse paa Berit. For næste Morgen tidlig gik hun ut og blev borte til langt over Dugurd.

Hun maatte ha været i Skogen eller over paa den andre Siden av Elven, hvor hun kunde se dem fare; ti hun kom først hjem, da de hadde tat Farvel og var redet.

«Du faar helse 'n Berit,» hadde Berger Haugsett sagt.

«Ja, det ska' je nok,» var det blit svaret. Men de to, som reiste, hadde kjendt det underlig, at hun ikke kom frem, nu de hadde Ola Glomgaardens Ja.

*

Ola Glomgaarden staket sig med Baat over paa vestre Bred av Glommen.

Han staket, saa det fosset om Stævnen; han var harm.

Han skulde nok snakke med Pladsgutten der nord og med Far hans!

Han fik Baaten fæstet og drog Rakstveien nordover til Braaten.

Gik fort og saa ende frem, der han gik.

En Pladsgut skulde ha Datteren paa Glomgaarden!

[28] Aa nei! – Han gik fortere! Han tygget Bussen.

Fillepladsen der nordved Elven! Han kunde ikke se for Skog, der han gik! Maatte bøie unda for Trær! Saa det bare glaame paa Elven av og til!

Det var hele halve Timen at gaa, rent et Tiltak at komme der nordover! Men saa skulde han ogsaa gjøre fra sig alt ihop, saa han slap at gaa en Gang til.

Han hugg Staven i Tuvne, der han gik.

Nu stanset han.

Nordi Viken der laa Braaten; om en liten Stund skulde han ta Tak i baade Gutten og Gubben!

Harmen steg.

Hadde ligget der, denne Pladsgutten, og været efter Datter hans!

Haa haa haa!

Han smilte, en harm Smil, der han stod. Han skulde lære dem Folkeskik.

Det drev slik en underlig sur Lugt i Næsen paa ham. Skogbrots-lugt og Kulmilerøk. Du skulde se, de brændte Kul der nord!

Skulde vel paa Røraasen med et Par Kullass til Vinteren og maatte vel laane Hest hos ham!

Ola Glomgaarden gik videre frem gjennom Skogen og arbeidet hele Tiden Sinnet op til det, han skulde si, naar han kom frem.

Pludselig stanset han igjen.

Han hadde naadd frem til Svingen, der Skogen sluttet, og kjendte sig ikke igjen.

Rundt de gamle Hus paa Braaten-pladsen var det opdyrket Mark. Hafælle¹¹⁹ rundt omkring og sydover, mange Maal med indgjærdet Eng.

Rent en liten Gaard var det blit!

Og midt paa Braaten stod Tore med Græv i Haand. Luer flammet og slikket hist og her bortover, hvor ihopdragne Rotter og andet Rat brandt; den sure [29] Brandrøk slog Ola Eriksen i Øinene under Nordendraget og la sig tungt for Bringen.

Og alt det store og harme, han skulde si til Tore Braaten og Far hans, blev saa bedrøvelig morkent og litet inde i Bringen paa ham.

Jamænd hadde ikke Gutten laget Gard – efter fattig Leilighet!

Men saa steg Harmen.

Hvad Fanden hadde han med Fillegarden til Tore Braaten at bestille? Og hvad Fanden hadde Gutten med at lægge sig efter Datter hans?

Hvad var det for Hus her? Og hvad for Buskap?

Og Skogen? Den vesle Skogen som hørte Pladsen til!

Ola Glomgaarden gik tvers frem over Brytningen uten at se sig om efter Tore, som hadde sænket Grævet og nu stod og stirret; han gik like hen til Grinden – de hadde faat en ny Grind og Hafælle ogsaa! – det var bedst at tale med Gubben først!

Der saa han nogen som kom frem i Glasset og blev borte igjen; det var som et Kvindfolk-skaut – du skulde se, hun var hjemme hun Kari, Kjærringen, ogsaa!

Ja, det fik ikke hjelpe! Det han hadde at si, det skulde bli sagt; det skulde han være Mand for!

Saa gik han bent paa Stuen, hvor ingen kom ut.

Han tok i Klinken. Han gik ind. Snudde sig rundt i den lave Dør og lukket efter sig.

«Go' dau,» sa han.

Jakob Braaten sat ved Aaren og Kari, Kjærringen hans, paa Bænken fremved Glasset.

Det lugtet kokt Kaal derinde. De skulde nok snart til at aufte. [n20](#)

«Aa Go' dau,» svarte Jakob Braaten; han sat. Kari kom frem fra Bænken.

[30] «Sjaa aat Du faar sitte,» sa hun og satte Stol frem.

«Aa Takk, je skulde itte det leill,» svarte Ola Eriksen; han blev staaende.

«Je skulde bære tala lite aat dei Jakob,» fortsatte han.

«Sitt naa,» sa Kari, – «det var rar Mainn aa sjaa det!»

Hun flyttet Stolen nærmere Aaren, tok en Skaal og gav sig Ærend til Kjælders.

De to Mænd var alene.

Nu satte Ola Eriksen sig. Han syntes, det var likest at gaa bent paa Saken, før Kjærringen kom igjen. Saa kremtet han da kvasst og begyndte.

«Du bryt Jord sir je!» sa han.

Jakob Braaten saa op.

«Itte je,» svarte han. «Det er 'n Tore som driv!»

Ola Eriksen spytted stærkt.

«Det bir fuill det saammaa det,» sa han.

Jakob Braaten reiste sig og sat opret.

«Ja, før andre kain det fuill væra det saammaa.» svarte han litt drygt.

Han var av god Slægt, Braaten-gubben, endda han sat paa en Plads.

Ola Eriksen mørknet i Ansigtet.

«Aa, je vet itte det,» sa han.

«Saa?»

Jakob Braaten karret med Glo-tangen Glør sammen fremi Aaren.

«Det ska' bi Gardgut hiti her naa da?» spurte Ola Eriksen igjen.

Jakob Braaten la Glo-tangen.

«Je vet itte je,» svarte han. «Hain Tore faar göra, som hain sjøl vil før mei.»

Han sat med Hænder i Fang.

«Ja, før mei au,» svarte Ola Eriksen – «bære 'n itte kjem borti det, je har!»

Jakob Braaten saa op.

[31] «Det trur je ailler,» sa han.

Ola Eriksen sat litt.

«Hain faar slutte med 'n Berit da,» kom det kvasst.

Jakob Braaten stirret paa ham.

«Aa seier Du,» sa han.

«Je seier det, je sa' e,» svarte Ola Eriksen. «Aa je seier det aat dei, som Far er, og som skulde vætta bærer, at 'n faar slutte med aa dra Jinta hitøver og det strast. Je vil itte vætta taa di!»

Han hadde reist sig.

Jakob Braaten sat. Og han var litt blekere i Ansigtet, da han svarte.

«Det har 'n ailler gjort,» sa han.

«Jo, det har 'n.»

«Nei, det har 'n itte. Saapass vet je au.» Jakob Braaten hadde nu ogsaa reist sig.

«Ho er sjøl kømma,» la han til.

Ola Eriksen lo.

«Og det trur Du!» sa han.

Jakob Braaten gik mot Vinduet.

«Je trur det, Dotter di gjør det, a sjøl vil,» sa han. «Saa gjør Son min au.»

Ola Eriksen lo igjen, «De ska' vi bi to om!»

Jakob Braaten satte sig.

«Tala aat 'm Tore om detta,» sa han. «Je vil være utaføre. Je har ittnaa gæli gjort!»

«Aa Du maatte fuill skjønne detta Du au!» brast det ut av Ola Eriksen. «Ellers ska' je nok seie fraa aat hønnøm au!»

Han stod i Døren.

I det samme kom Kari, Kjærringen, ind.

«Kjære, aa er detta da,» sa hun; hun saa fra den ene til den andre.

«Aa ittnaa før dei,» svarte Ola Eriksen; han vilde gaa.

«Er det om 'n Tore?» ropte Kari.

[32] «Ja det er det!» Ola Eriksen snudde i Døren og blev staaende med Øinene skarpt i hende.

«Je kunne mest skjønne det,» sa hun. «Ja det er slemt detta; men aa ska' en gjøra!» Hun var saa opraadd i Røsten.

«Aa, en faar bruke Vet, den som vaksen er,» kom det fra Ola Glomgaarden.

«Ja, det tør trongs det,» svarte Kari. «Ellers saa er døm naa vaksne baee to,» la hun til.

«Du ska' sjaa, det er øss, som itte er vaksne,» ropte Ola Eriksen.

«Ja, det sir mest saa ut,» svarte Kari Braaten. «Dein ene gifter sei tur Bygden, og den are faar en Son, som vil ha Gard!»

Dette tok. Ola Eriksen blev staaende. Det var mange, som hadde likt ilde, at han hentet sig Kjærring fra Storelvedalen. Og det var somme, som kunde fortælle, at han i sin Tid hadde gaat efter Kari Granviken, fast hun sat paa en liten Gaard og hadde mange Søsken. Men hun hadde Hug for ham Jakob Braaten, fast han ikke aatte andet end Plads.

Og Ola Eriksen blev staaende.

«Ti still med sa!» ropte han. Han fandt ikke Ord, som bet.

Kari Braaten saa paa Jakob Braaten, Manden.

«Ja – ailtiss kain je ti still,» svarte hun; «og ho gjør fuill saa Dotter di au; – vi gjør, som vi vil, vi her opmed Glommen.»

Det var slik gammel Magt i hende, der hun stod.

«Ja, vi gjør det,» svarte Ola Eriksen.

«Fast det kuinne hænde, vi vart før veke, mar det bar teil!» fortsatte hun stolt; hun knyttet Tørklæ sit fast under Haken.

«Ti still naa,» sa Jakob Braaten. «Du faar tala aat 'm Tore,» sa han, rolig i Røsten; «je vil ha Fred før detta je!»

Ola Glomgaarden snudde sig og gik uten et Ord.

[33] Men Kari Braaten stod og saa paa Døren, der han hadde gaat.

«Hain skulde agte sei lite,» sa hun, harm.

«Ja, ti still naa,» svarte Jakob Braaten; han sat og saa ut gjennom Glasset.

Men Kari, Kjærringen, la paa Dør og stod paa Svalstenen og saa efter ham, som hadde gaat. Saa efter ham hele Tiden.

Hun kunde ha været Kjærring paa Glomgaarden, om hun hadde villet!

*

Ola Glomgaarden hadde faat Sinnet op. Nu drog han ende ditover, hvor Tore stod og brændte Braate. Han var fortærende harm.

Tore fik se ham straks og stod og ventet.

«Det er dei, je vil tala aat,» sa Ola Glomgaarden fort og kvasst.

Tore la Grævet og saa paa ham. Det var ikke frit for, han skjønnte, hvad som var paa Færd.

«Det er om a Berit,» kom det, og Ola Glomgaarden stod med de kolde blaa Øinene fæstet like paa Tore.

«Saa?» Tore besvarte Blikket.

«Du faar slutte!» Det kom som et Hugg.

Tore saa forundret ut.

«– med ailt detta,» svarte Ola Eriksen. Og han saa spodsk utover Nyrydningen.

Da blev Tores blaa, unge Øine stærkere i Lett.

«Je ska' teil og begynde naa,» svarte han; han tok igjen Grævet.

«Nei, Du faar slutte!»

Ola Glomgaarden var rød i Ansigtet.

Tore Braaten spyttet i Nævene og tok Grævet.

«Det gjør je, som je vil med,» svarte han og grov.

[34] «Saa med dissa,» svarte Ola Glomgaarden; «men itte med Dotter mine! Du faar a saa ailler i Væla leill.»

Tore Braaten stanset og saa bent paa Glomgaardsgubben.

«Har je bødd dei om a?» spurte han.

Ola Glomgaarden kvakk.

«Nei, det har du itte,» svarte han. «Men Du driv med 'n leill, og det er værre!»

Tore svarte ikke. Tok bare Grævet og grov videre.

«Ho er vaksea ho som je,» svarte han.

Ola var hvit i Ansigtet.

«Ja, det er det saammaa, aa a er,» skrek han; «ailler i Væla ska' a kaammaa hit!»
Han stod med knyttete Næver.

«Saa vidt Du vet det!» Hans Øine brandt.

Tore Braaten hugg.

«Nei nei!» svarte han. Han hugg igjen.

Ola Glomgaarden snudde sig og gik uten et Ord.

— — —

Om litt, mens Tore Braaten drev paa og hugg uten Stans derute i Nylændet, kom
Far hans ruslende bortover til ham.

Faren stod litt og saa paa Sønnen, som arbeidet, uten at si et Ord.

Endelig saa Sønnen op.

Saa bort paa Faren og smilte.

Faren smilte ogsaa.

«Ta var svært tel Kær,» sa han.

Sønnen spyttet i Nævene og tok Grævet paany.

«Aa, hain bir fuill spakere,» svarte han. Saa grov han, saa Jorden sprutet kring
Trærøttene.

Gamle Jakob Braaten stod litt.

«Tru det,» sa han.

Sønnen grov.

«Det kjem sei an paa hinner det,» svarte Tore.

[35] Gamle Jakob Braaten sa intet videre, gik bare fundersom tilbake til Stuen og
ind.

Men paa Svalstenen snudde han og saa bortover mot Sønnen, som grov og grov, og
da han kom ind i Stuen, hvor Kari, Moren, sat og spandt, smilte han, mens han
ruslet hen til Aaren og satte sig.

«Det er Fa'en tel Gut og leill,» sa han.

Kari saa op fra Spindingen.

«Ja, det er Blo' ti hønnøm,» svarte hun.

*

Aaret gik.

Tore og Berit traf hinanden sjeldnere end før; Faren passet paa. Det fortaltes i Bygden, at der lagedes til Bryllup paa Glomgaarden, og Glomgaardsfolket sa ikke imot, naar Folk bent frem slog paa Saken.

Paa Haugsett gik Gjermund som den, ingen Jente længer saa efter, og Folk skjønnte paa alt, at det nok snart maatte bli noget av. Haugsett-gubben hadde tat Føderaad og hadde flyttet opi øvre Stuen; men Sønnen stedde ingen Jente; det var greit, han gik og ventet paa noget.

Indtil endelig den Dag kom, at det forlangtes Lysning.

Den Søndag, første Lysning faldt fra Prækestolen, var Ola Glomgaarden og Karen, Søsteren, begge fremme i Bygden; de sat i Haugsett-stolen sammen med Haugsett-folket, og dermed var Saken jo avgjort i Bygden.

Men Berit var ikke med, hadde nok heller ikke fuld Greie paa, det som gik for sig, og at Faren vilde kjøre hende og Gjermund saa langt frem i Bygdens Omtale, at Saken for Skams Skyld ikke længer kunde ændres.

[36] Men da Faren og Fasteren kom tilbake fra Kirken og Faren ved Kveldvorden vendte sig mot hende og sa: «Ja, naa er det lyst før dei og 'm Gjermund idau,»ⁿ²¹ da blev hun hvit som Lin i Ansigtet.

Hun saa paa Fasteren.

Saa lo hun.

Fasteren svarte ikke; men Ola Glomgaarden slog i Bordet.

«Det er ittnaa aa le taa detta,» skrek han. Saa reiste han sig og gik fra Bordet.

Berit sat et litet Øieblik likblek. Hun saa paa Fasteren, som slog Øinene ned.

Saa skjøt Blodet som en gloende Strøm tilbake til hendes Ansigt; hun reiste sig og gik bort til Faren, som stod ved Aaren, bortvendt.

«Je trur, Du har gaat fraa Vetta!» sa hun.

Han snudde sig mot hende.

«Ja anti je heill Du,» svarte han.

Han snudde sig braatt og gik ut.

Berit vendte sig nu atter blek, mot Fasteren.

«Aa detta har Du vørré med paa!» sa hun lavt.

Karen Glomgaarden saa op paa Berit.

«Det er likest, Du liker 'm leill,» sa hun. «Det bir bære gæli ellers!» Hun sat igjen og saa ned.

Berit svarte ikke. Bare gik. Ut av Stuen og op paa Ramnen.

Der satte hun sig paa Sengen.

«Ailler i Væla!» hvisket hun. Saa kom Graaten.

*

Samme Kveld staket en Jente sig over Elven, saa Fossen stod om Baaten, bandt hurtig fast og mere sprang end gik nordover.

[37] Det var Berit Glomgaarden.

Kommen frem til Braaten saa hun efter Tore, om han skulde være at finde ute. Da hun ikke saa ham, gik hun like ind.

«Go' kveld,» sa hun andfaadd.ⁿ²² «Go' kveld» svartes der undrende.

Tore, som sat ved Aaren, reiste sig uten et Ord. Han forstod at noget var paa Færd.

«Sjaa aat Du faar sitte,» sa Kari Braaten; hun flyttet paa en Stol.

«Takk, je ska' itte leill,» svarte Berit. «Je skulde bære tala aat 'm Tore lite» –

Og de to gik ut.

— — —

De stod utenfor Stuevæggen.

«Kjære, kjem Du hitøver Du da?» sa Tore; han stod næsten blyg og saa paa hende.

Hun saa ret frem, haardt.

«Ja, je gjør det,» svarte hun. Aanden gik fremdeles, saa det mærkedes.

«Aa er det naa da?»

Tore saa undrende paa hende.

Hun saa bent paa ham.

«Det er slut naa med mei og 'm Far,» svarte hun.

«Aa seier Du!» Han saa stort paa hende.

«Det har vørté lyst før mei og 'm Gjermund idau,» kom det.

Tore Braaten kvakk.

«Lyst!» utbrøt han.

«Ja!» Det kom som et hvasket Skrik.

Det blev dødsens stille.

«Visste Du om detta?» spurtes det lavt omsider.»

Berit var blek.

«Du kain da skjønne, je itte det gjorde,» sa hun, harm.

[38] Tore fik Tak i hendes Haand.

«Nei, je trudde nok au —;» saa brøt han tvert av.

«Skulde Du ha hørd slikt!» sa han.

Og det blev atter Taushet.

Saa sa Tore:

«Kjære, aa ska' vi gøra naa da!» Han stod der rent raadløs og saa frem for sig.

«Aa, naa er det inga Sak,» svarte hun. «Ma 'nⁿ²³ har gjort detta!» hun stirret med kolde blaa Øine.

Han tok hende ind til sig.

«Kjære,» sa han.

Hun stod uten at røre sig.

«Ma bære Du vil saa,» sa hun.

Da slog han Armene omkring.

«Garden er strast færdau,» hvisket han. «Den, som bære hadde Hus.»

«Aa –,» svarte hun. «Det bir ailtiss i Raa med di!»

«Bære Du vil,» kom det igjen.

Han lo.

«Du vet, je vil,» hvisket han.

«Je au!» svarte hun.

«Nær da?»

Han stod og tok ikring hende.

Hun la Hodet mot hans.

«Nær Du vil!» hvisket hun.

«Det kain bi snart det!» Han var helt betagen.

«Det er det saammaa!» hvisket hun.

«Saa kain døm gjøra aa døm vil sia da!» la hun til. Hendes Kinder brandt.

Han slog Armen om hendes Hals. Saa gik de bortover mot Skogen. Hvor de da taltes ved længe og gjorde op mangt og meget.

[39] Det var paa Høstkanten.

Berit hadde været paa Sæteren om Sommeren; men paa Glomgaarden var alt gjort i Stand til Bryllup.

Da Berit kom hjem og saa alt dette, sa hun intet, graat ikke heller; det var bare over hende noget fordædigt som ingen skjønte, og noget triveligt, næsten muntert, som heller ingen forstod. Hun var med paa alt det, som skulde gjøres til Brylluppet, saa paa og prøvde alle nye Klær og la dem ned i Brudekisten, som skulde følge.

Med Faren talte hun aldrig, heller ikke stort med Fasteren; hun og Gjermund Haugsett saa heller ikke hinanden, som god Sæd og Skik var i Bygden.

Fasteren undret over denne Forandring, men tænkte som saa, at hun vel hadde git sig, eller at hendes stærke Motstand hin første Dag ikke hadde været saa alvorlig ment.

Det samme trodde Faren. Han gik der som den, hvis Magt og Vilje hadde seiret, som sig hør og bør.

*

Bryllupsdagen kom. De var tidlig oppe paa Glomgaarden.

Alt Gaardens Folk og Folk fra Pladsene i Skogen omkring hadde slængt frampaa for aa sjaa paa Brura. Og blandt dem ogsaa Tore Braaten, som hadde skatet¹²⁴ sig over om Morgenens, men sendt Baaten tilbake med Faren, saa den nu laa i Braatenviken, som den brukte.

Tore stod nu fremved Grinden og saa; Glomgaardsfolket gik til og fra, la i Kløver og stelte med Hester, fik Sadler paa og gjorde alt i Stand til Færden.

Endelig kom Ola Glomgaarden selv og Bruden. Karen [40] Fasteren, hadde reist i Forveien for at ordne med Traktingen ved Kirken.

Bruden satte sig op i Kvindfolksadlen; Ola Glomgaarden tok begge Hestene ved Bigslet, og saa drog de.

Folket stod længe ved Grinden og saa efter dem, der de drog Gutuen opover; men Tore Braaten var forsvunden, idet samme han fik se Bruden komme.

Fra Glomgaardsgutuen gaar Veien nordover til den naar Elven, der Sundstedet er. Derfra bøier den Lien op og til Fjelds.

Øverst i Lien fremved Tegninga er det en liten Stue, hvor Glomgaardsfolket gjerne brukte at kvile, før de drog indover Kjølen. Kjærringen paa Tegnstaden hadde gjerne Kaffe færdig, og Glomgaardsfolket steg da altid av Hestene, som blev bundne til Hafællen, og gik ind.

Nu idag, Bryllupsdagen, var det greit, at Bruden deroppe maatte ha ekstra Traktering, og Ola Glomgaarden bar da ogsaa med sig en Løpⁿ²⁵ med Biteti i venstre Haand, mens han førte Hestene ved den høire.

De sa intet de to, som drog Kirkeveien. Berit sat still og tryg paa Gammelgraaen; Storbronnen gik tomsadlet ved Siden.

Kommen bort om Sundstedet ved Glommen, der de skulde vike Veien op gjennem Lien, stanset Ola Eriksen for at sætte sig paa.

Han rakte Berit Løpen, mens han leide Hesten frem til en Sten.

Der steg han i Sadlen, red atter hen til Berit, tok Løpen og red foran opover Veien.

Berit hadde hele Tiden dette underlig haarde i Øinene, som hadde fulgt hende i det sidste, men sa intet, tok bare Bigslet og lot det hænge løst over Hestemanken, [41] vant som hun var til Gammelgraaens jevne Marsj.

Faren saa sig nu og da tilbake og holdt Storbronnen i sagte Skridt, saa Gammelgraaen kunde følge. Slik red de i jevn Gang opover Lien.

De kunde vel ha ridd en stiv Time; da hørte de Susen av Tegninga tæt ved; Hestene saa sig om og spidset Ører; de var nok vante til snart at faa kvile.

Men Berit hadde urolig stirret nedover mot Elven, der Skogen stod stor og lubben; saa hadde hun smilet for sig selv; hun hadde set noget der nede.

Og de to Hester drog videre over Tegnstadbroen og hen til Tegnstaden.

«Proh!»

Ola Eriksen stanset Hesten foran Stuedøren og steg langsomt av. Han tok paa at bli støl, Gubben; saa red Berit ogsaa fremtil, men blev sittende i Sadlen.

Ola Eriksen bandt begge Hestene ved Bigslet til Hafællen, tok Løpen, som han hadde sat fra sig, og gikk ind.

«Kom naa,» sa han til Berit.

Berit sat.

«Er døm heme da?» spurte hun.

Faren svarte ikke, aapnet bare Døren og gikk ind. I Døren møtte han Goro Tegnstaden.

«Nei naa kjem Brura,» sa hun; hun stod med Hændene ihopslagne og saa ut.

Ola Eriksen gikk ind. «Ja, naa kjem a,» svarte han. Saa lukket han Døren i efter sig.

Han stod med Løpen i Haand. «Du har fuill Kaffe færdauen?» sa han. Han var munter.

Goro Tegnstaden slog ihop Hændene. «Jø, ja!» sa hun. «Det ska' strast bi!»

[42] Hun saa mot Aaren.

Ola Eriksen gikk frem i Stuen.

«Sjaa her!» sa han; han satte Løpen paa Bordet og aapnet.

Hun kom bort til og stod ved Siden.

«Hoi!» ropte hun. Og hun slo igjen Hændene ihop.

«Du faar lægge frampaa taa dissa,» sa Ola Glomgaarden; «men Du lyt skynde dei; vi har lita Ti' idau, sir Du!»

Han gikk fremtil Aaren og saa.

Kaffekjelen stod paa Kok. Saa tok han Pipen frem, fikk Tobakskvartet op av Lommen og begyndte at karve Tobak i Pipen.

Men Goro Tegnstaden drev med at sette Kopper frem paa Bordet.

«Har Du Røme da?» spurte hun.

«Det ska' være ti i ⁿ²⁶ lita Flaske der!» svarte Ola Eriksen; nu tændte han Pipen.

Goro Tegnstaden lette i Løpen og fandt frem, mens Ola Eriksen satte sig. Han ventet saa smaat paa Berit, som endnu ikke var kommen.

Nu drog Goro til Dørs.

«Kjære, aa vart taa 'n Berit da?» ropte hun. Saa mot Aaren for at hjelpe Kaffekjelen, som kokte over, og saa atter til Dørs.

Nu stod hun i Døren.

«Nei kjære aa er ta?»ⁿ²⁷ utbrød hun.

«Nei kjære, reser a att da!» – hun ropte det.

Da kom Ola Glomgaarden op og frem til Døren. Der stod de nu begge og stirret haandfaldne nedover Veien.

Ute stod Gammelgraaen med Kvindfolksadlen alene; men nedover Veien, Lien ned drog Storbronnen ^[43] i hængende Tærnⁿ²⁸ med Berit og en Kar paa Sadlen.

«Nei Du store Onder!» skrek Kjærringen. «Aa er ta!»

Ola Eriksen kom fort ut.

«Proh!» ropte han efter dem.

Manden, som sat bakerst paa Hesten, snudde Hodet.

«Hoi!» ropte han tilbake og slog paa Storbronnen, som nu tok Gallop.

Det var Tore Braaten. Og der forsvandt de i Svingen nedom Tegnstadbroen.

«Faen han au –!» Ola Eriksen la i Vei ut og bort til Gammelgraaen. Men ikke kunde han ri i Kvindfolksadel, og ikke kunde han heller ta dem paa Sprangen.

«Faen au –!» ropte han.

Men paa Trappen stod Goro Tegnstaden og aajet sig.

«Nei naa har je sit detta au!» ropte hun.

Ola Eriksen fik fort Kvindfolksadlen av Gammelgraaen, kom sig oppaa bare Hesteryggen, hugg en Paak og drog i Vei nedover.

«Je kjem snart att,» ropte han til Goro, som stod i Svaien.

Saa bar det av Gaarde i tung, gammel Gallop nedover, den gamle Mand paa den gamle Hest.

«Nei naa har je sit detta au!» ropte Goro Tegnstaden; hun slog Hændene ihop. Saa drog hun i Vei ind for at redde Kaffeen.

*

Det gik fort med Ola Glomgaarden og Gammelgraaen nedover Glomlien. Han slang paa Hesten i støtende Trav, holdt sig fast i Manen og smattet og skrek paa [44] Gampen alt i ett. Men fortere gik det allikevel med Tore og Berit paa Storbronen.

Berit sat paa Sadlen tvers over og Tore paa bare Hesteryggen bak hende; han hadde Føttene i Stigbøilen og førte Tømmen, hun holdt sig fast av alle Kræfter, bakoverlænet mot hans Skulder, mens det gik i Gallop nedover.

Og da Storbronen hadde ganske anderledes Stig end Gammelgraaen, saa de ikke det mindste til Ola Glomgaarden, der de red uten et Ord i hængende Tærn nedover.

Det sat et litet Smil i Tores Mundviker; men Øinene var blaa og bestemte, og han slog paa Hesten alt i ett.

Nu naadde de Sundveien; Tore holdt igjen paa Tøilene og viket av mot Elven.

I Smaasprang kom de frem til Elvekanten. Der braastanset Hesten.

Tore sprang av, tok Berit i Armene og løftet hende ned.

De gik begge to fort mot Baaten.

Tore hjalp Berit oppi, løste Lænken og la Aarene til Rette. Gik saa tilbake, tok Hesten ved Bigslet og leide den til Vands.

«Høi!» Han gav den et Rapp over Lænden; den saa sig om nedover til Baaten; saa gjorde den et Sæt til Vands og slog Svøm i det stride Straakk. Tore gik i god Ro ned til Baaten, kastet Lænken loss og støtte fra. Staket sig med et kraftigt Støt midt ut i Strømmen og sprang saa agter. – I sterke og jevne Tak staket han sig nu tvers over Strømmen. Hesten laa efter Baaten, der den skar sig frem, og tok Svøm i dens Kjølvand – slik seg og seg de Elven over.

Med ett roper Berit. Hun har set Far sin paa Gammelgraaen, der han kommer dragende.

[45] «Der kjem 'n!» ropte hun.

Tore tok Stakaen til sig og stirret, mens Baaten langsomt drev.

Nu stanset det derborte i Veien, og Ola Eriksen hoppet av.

Han saa utover Elven.

«Hoi!» ropte han.

Da lo Tore Braaten.

«Ja, rop naa!» sa han, spyttet i Nævene og tok atter til at stake. Sikkert og jevnt nærmet de sig den anden Bred.

Men Gubben paa Stranden stod bandende og skrikende over mot dem.

«Bære 'n itte gaar paa Gampen og sætt aat Elven!» sa Berit; hun saa paa Tore.

«Aa – Gammelgraaen tær itte Suinn,»¹²⁹ svarte han; han staket netop Baaten ind i den lille Viken paa vestre Bred.

«Ellers faar 'n naa gjøra, haa 'n vil,» la han til, idet Baaten skuret paa Land. «Hain har sjøl stelt det tel aat Brølløppa hass Gjermund.»

Da smilte Berit.

Men Gubben derover paa Stranden stod raadløs og skrek. Ikke hadde han Baat, og ikke vaaget han at gaa paa Hesten over; ikke heller fandtes det Baat paa mange Mils Avstand hverken ovenfor eller nedenfor.

Nu tok Storbronnen Land længer nede og kom dragende langs Stranden opover mot dem.

Tore Braaten drog Baaten godt op, fæstet Lænken og laaste det hele; saa tok han Hesten ved Bigslet.

«Kom naa Berit!» sa han.

Og de to gik Skogsveien nordover til Braaten uten engang at se sig tilbake.

Berit Glomgaarden hadde ikke været paa Braaten [46] siden Aaret i Forveien; naar hun og Tore hadde truffet hinanden, hadde hun altid sendt Bud; det var en liten Gjætergut paa Glomgaarden, som da gjerne staket sig over og drog nordover.

Saa fulgte da gjerne Tore til Sundstedet, hvor de to saa traf hinanden.

Hun kjendte det som en rent forunderlig Fornemmelse av Angst og Harm og Æventyr blandet, da hun nu gik nordover den smale Skogsti Haand i Haand med Tore.

Fremved Nybrytningen stanset de.

Hun fik med ett slik Varme i Bringen. Det laa et litet nyt Hus for sig selv fremved Jordet. Det røk av Pípen; det skinte av Vinduet.

«Der er Garden vor,» sa Tore og lo.

Hun saa op paa ham.

«Ska' bi» – sa hun.

Han holdt hende fast og varmt i Haanden.

«Vil Du detta naa da?» spurte han.

Da saa hun klart og stærkt paa ham.

«Ja, det vil je!» svarte hun.

Og de gik videre fremover.

I Gammelstu-døren stod Jakob Braaten og Kari, Konen hans.

Da de kom fremtil, smilte Jakob Braaten.

«Der kjem Brura,» sa han.

Men Kari Braaten slog Hændene ihop.

«Nei du store Gudsens Onder, kain det ske detta da?» ropte hun.

De to unge smilte og kom op paa Svalstenen.

«Ja Du faar væra vælkømma fram da,» sa Kari og rakte Berit Haanden.

Det samme gjorde Jakob Braaten.

Saa gik de ind. Og derinde blev det nu stor Undring og Aajing over det, som idag hadde hændt, og over hvordan Tingene nu vilde arte sig.

[47] Da det led til Kveldstid, snudde Kari Braaten sig paa Krakken, der hun sat, og saa paa Tore.

«Gaa uti Stua, Du Tore,» sa hun stilt. «A Berit faar ligge oppaa Ramnen.»

Det kom et litet magert Smil frem i Sønnens Ansigt.

«Det er Romm aat fleir uti Stuen,» sa han. Blikket streifet Berit, som hadde reist sig.

Kari Braaten skjøv Rokken til Side og kom sig op.

«Saa ma Tia bir,» kom det lavt men bestemt.

«Je lyt nok væra Mor aat dei je,» sa hun, god i Stemmen. Fik Armen lindt kring Berits Liv og gik mot Ramns-trappen og op.

Men Tore, Sønnen, blev sittende en Stund med Hænder i Fang, indtil Faren tok av sig Frakken og slængte den ovet Slinden.

Da gik han endelig.

*

Ola Glomgaarden var skummende harm, der han stod igjen paa Stranden. Skammen og Folkesnakket sved ham i Bringen; Latter vilde stige over al Bygden!

Det vilde ta mange Dager, før han fik Baat op fra Elvedalen og ditover – og netop nu stod Brudgom og Præst og al Bygden ved Kirken og ventet!

Det var bare ett at gjøre. Langsomt satte han sig igjen paa Gammelgraaen og red Lien op, Tegnstaden forbi, uten at se indom og frem til Bygden.

Da Ola Glomgaarden kom ridende ganske alene fremover Kiølveien til Kirken, var der myldrende svart av Folk.

Præsten hadde ventet i over to Timer; Brudgommen og alt Skyldfolket stod i undrende Samtale ved Kirkeplanken.

[48] Ola Glomgaarden red like fremtil og steg av. Han var mørk og taus.

Karen, Fasteren, kom straks borttil.

«Kjære, aa er paa Færd?,» spurte hun lavt. «Aa er a Berit etter?»

Ola Glomgaarden stelte med Bigslet.

«Ho er vørté klen,»¹³⁰ svarte han.

Karen slog Hændene ihop.

«I Jøssø Namn!» ropte hun. Hun saa spørgende paa Broren.

«Aa er detta før Slau?»¹³¹ Hun saa fremdeles paa ham.

«Je vet itte je!» svarte han. «Ho maatte snu!» Nu bandt han Bigslet.

Karen foldet Hænder.

«Skulde Du ha sit slikt!» utbrøt hun. Saa stod hun litt. Det drog efter med hende.

«Je kunne mest tru det!» hvisket hun.

Ola Glomgaarden svarte ikke. De to stod litt. Saa seg Haugsett-gubben langsomt borttil. Han hilste.

«Dø vart længe,» sa han.

Ola Glomgaarden saa ned paa sine Føtter.

«Ja,» svarte han.

«Aa er a Berit etter?»

Haugsett-gubben spurte ganske lavt.

Da saa Ola Glomgaarden op.

«Det er førsætt dette,» sa han. Og saa straks efter: «Ho er vørté klen.»

Stor Taushet. Haugsett-gubben staar og ser paa Ola Glomgaarden.

«Aa seier Du!» kommer det endelig.

«Ja, det var førsætt dette,» gjentar Ola Glomgaarden, «men –»

Han tier.

Haugsett-gubben mørkner i Ansigtet.

[49] «Kjem a itte kanskje?» spør han.

Ola Glomgaarden ser bortover forbi ham.

«Nei, ho maatte snu opmed Tegnstaden,» svarte han.

«Ho fekk det saa braatt. Ho heill paa aa aavætta!»¹³²

Haugsetten saa ned.

«Hm! skulde Du sit slikt!» mumlet han.

«Detta var svære Ting!»

Han var harm.

«Ja, det var rent førsætt au detta» – sier Ola Glomgaarden. Han staar der og ser ned paa sine krokete Fingrer.

«Men aa ska' en gjøra?»

Haugsetten svarer ikke, snur bare og siger langsomt bortover til Kirkeplanken, der Brudgommen og Skyldfolket staar.

Da ser de ham ta Gjermund litt til Side og tale med ham længe. De ser, at Brudgommen blir forandret i Ansigtet, og alle undrer, hvad som kan ha hændt.

Nu gaar Ola Glomgaarden langsomt ind paa Kirkegaarden og Bakveien ind til Præsten, som er i Sakristiet.

Litt efter siver det ut mellem Folket rundt Kirkeplanken, at Berit er blit syk, at hun ikke kan komme, men maatte snu ved Tegnstaden, og at det ikke blir noget Bryllup av.

Slik Forhindring i Bryllup hadde ingen hørt om i Mands Minde, og det blev stor Opstandelse rundt Kirkeplanken.

Alt Brudfolket maatte sætte sig i Karjolene og reise hver til sit; Brudgommen saa ut som en klippet Sau, og gamle Haugsett-gubben var harmere end harm.

[50] Præsten, som talte med Ola Glomgaarden i Kirkeporten, rakte ham Haanden og sa:

«Vi faar haabe, Sygdommen snart vender sig til det bedre, og saa er Du og Berger Haugsett kanske saa snille at melde fra, naar I ønsker Vielsen!»

Jo, det skulde Glomgaards-gubben nok gjøre.

Han tok høitidelig Farvel med Præsten og senere med Skyldfolket; saa kjørte og gik alle hver til sit.

Men Gæln-Simen, Kirketjeneren, som skulde ha besørget Kimingen, sat oppe i Kirketaarnet og smilte saa underlig fult. Han hadde Skyldfolk paa Tegnstaden og hadde nok hørt et og andet utover Sommeren.

«Det vart itte stor Ringinga før 'n Gjermund,» sa han og saa bortpaa et Par Karer, som sat deroppe paa de svære Taarnbjelker for at holde ham med Selskap og løse ham av, om det knep.

— — —

Ola Glomgaarden var glad, han kom paa Hjemveien, før nogen fik Greie paa Sakens sande Sammenheng. Der borte paa den andre Siden av Kjølen kunde han sitte i Ensomheten hele Aaret rundt og la Tiden slette det hele ut, hvis han da ikke fik Magt over Braatenfolket og Datter sin. Og her skulde det staa en Kamp! Det hadde han svoret sin mest indætte Ed paa: Aldrig i Verden skulde Tore Braaten sitte paa hans Gaard; før skulde han sælge den og gjøre sig til fattig Mand eller reise av Bygden!

Han og Søsteren red stilfærdig den ensomme Fjeldvei tilbake over Kjølen.

Kommen midt oppaa Harsjø-myrene fortalte han hende det, som hadde skedd.

I Begyndelsen hadde han ondt for at faa Munden paa Glid.

«Ho maa væra tullete, a Berit!» kom det plumpende ut av ham.

Karen snudde Hodet braatt.

«Aa seier Du?» utbrød hun.

[51] Han saa ned i Manen paa Hesten.

«Ja, itte trur je, ho er sjuk,» sa han saa.

Karen Glomgaarden rugget med Hodet.

«Kjære vene, aa seier Du?» mumlet hun.

«Itte slik, som ho bær sei,» sier han; han ser fremdeles ned i Manen paa Hesten.

«Kjære, aa er det da?» kom det saa, angst.

Ola Glomgaarden red litt, før han svarte.

«Det er ho og 'n Tore,» sa han endelig.

«Aa er det, Du seier!» Hun saa op i Undring.

Og nu fortalte Ola Glomgaarden alt, likefra de reiste fra Gaarden og til han red alene op fra Sundstedet.

Karen, Søsteren, sat handfalden i Kvindfolksadlen.

«Nei, nei!»

Hun foldet Hændene, der hun sat og vugget.

«Skulde Du ha hørd paa slikt Spetakel!»

Og det blev lang Taushet, saa bare Hestekoslagene hørtes.

Ola Glomgaarden var fortærende harm.

«Ja je ska' gjør aat 'n, je!» utbrød han.

Søsteren sat taus og red og vugget.

«Detta gaar ailler væl,» sa hun. «Og slik Skam, ma Folk faar ti det!»

Atter Taushet.

«Og naa er a bortpaa der!?»

«Ja!»

«Med hønnøm!»

«Ja!»

«Aa bir der au kanskje!»

Han drog i Bigslet.

«Ja, det gjør a nok!»

De red atter tause.

«Nei, nei, nei!» kom det fra Søsteren. «Og itte Baat aa faa ti att a med!»

«Nei! Itte paa mange Da' er!» Ola Glomgaarden saa ut, som om han aat surt.

[52] «Du store Onder!»¹³³

Karen rugget med Hodet, der hun red.

Og atter hørtes Slaget av Hestehovene i Skogstilheten.

«Aa ska 'n Gjermund seie!» kom det fra Karen Glomgaarden.

«Og Præsten!»

Ola Glomgaarden var rent ute av det.

«Men je ska' gjør' aat døm je!» ropte han; han rykket i Bigslet, saa Gammelgraaen skvatt.

Men Karen, Søsteren, sa ganske spakfærdig:

«Detta hadde je ailler trudd!»

«Itte je heill,» svarte Ola Glomgaarden.

«Men je ska' gjør' aat 'n je!» kom det igjen.

Karen, Søsteren, saa tankefuld hen for sig.

«Da stryk a med,» sa hun stille.

«Ja gjinne det,» sa Ola Glomgaarden.

Saa blev ogsaa han tankefuld. Og de red begge i Taushet videre Side om Side.

Om en Stund saa Karen Glomgaarden op.

«Hain har mest en Gard bortpaa der,» sa hun.

Ola Eriksen saa sint ut.

«En Fillegard,» kom det kvasst.

«Aa, je vet itte det,» svarte hun langsomt. «Det ska' væra go' Jord,» la hun til.

Ola Eriksen svarte ikke. Bare red og red.

«Svingut!» kom det med ett.

Nu tidde hun.

«Gutten er ailtiss go' nok,» sa hun om litt.

«Slægta er go',» føide hun til.

«Aat mei er 'n itte go' nok,» svarte Ola Glomgaarden.

«Svinguten,» la han til, inderlig.

Karen grundet.

«Ja, *det* var værst,» svarte hun, og det kom som et litet Smil kring Mundviker og Øienfolder.

[53] Da tok Sinnet paany Ola Glomgaarden.

«Førbainnede Svingut?» skrek han. Gammelgraaen fik et Napp av Tømmen og slog over i Smaasprang; saa blev den rykket ind, saa den slog Hodet op og vendte det hvite i Øinene.

Da smilte Karen Glomgaarden helt.

«Jamænd var *det* værst au!» sa hun.

Men Ola tidde; for nu red de forbi Tegnstaden. Der stod Tegnstad-kjærringen helgeklædd paa Svalstenen.

«Vælkønnen att,» sa hun.

Ingen svarte.

Hun skulde tydeligvis fram i Bygden.

De to red videre uten at snu Hodet engang; hun stirret efter dem.

Saa smaalo hun for sig selv, snufset, strøk sig under Næsen og over Munden med Haandbaken og la i Vei opover Kjølveien.

Men Ola Eriksen snudde Hodet efter hende.

«Aa jo!» sa han harm. «Naa kjem Kjæften tel aa gaa borti Bygden!»

«Ja, Du kain saa seie,» svarte Karen Glomgaarden.

Og i stor Taushet red de to gamle Søskend Veien videre frem, forbi Sundstedet og hjem.

«Døm tok Storbronnen au!» sa Ola Eriksen harm, da de kom frem til Hjemle'et.

«Ja, skulde Du ha hørd slikt,» kom det fra Karen; hun var paa Smilen.

*

Det er otte Dager senere.

Ola Glomgaarden har intet hørt fra dem derover paa den andre Siden; men en ny Baat fra Lille-Elvedalen er fløtet nedover Glommen og biter nu ved østre Bred straks ved Sundstedet.

[54] Det kommer to Mænd Veien ned fra Glomgaarden og ned til Baaten.

Det er Ola Glomgaarden selv og Tjenestedrengen. De har begge Øks paa Nakken.

Nu stiger Ola Glomgaarden ind, sætter Øksen fra sig og sætter sig midt i Baaten.

Tjenestedrengen skyver Baaten ut og hopper efter, sætter Øksen i Forstavnen, tar Skate-stangen og gaar over Toftene agter.

Saa begynder han langsomt og sikkert at skate Baaten over Strømmen.

Ola Eriksen sitter med sammenknepne Læber og stirrer frem for sig. Ingen av dem sier et Ord.

Efter fem tause Minutter skurer Baaten i Land paa den andre Siden.

Og de to Mænd tar Øksene sine, trækker Baaten op og gaar nordover langs Braaten-stien like saa tause, som de har rodd over.

Det er Ola Eriksen paa Færd for at hente igjen Datter sin.

Kommen frem dit en ser Braaten, stanser Ola Eriksen.

«Ja, Du skjønner fuill dette?» sier han til Tjenestedrengen.

«Ja – je trur mest det,» svarer Drengen.

«Ainti¹³⁴ bir a med naa, heill saa gaar det gæli,» sa Ola Eriksen mørk; Næven bet om Økseskaftet, saa Knokene hvitnet.

«Ja, je skjønner det,» svarte igjen Drengen. Men han fik et betænkeligt Uttryk i Ansigtet.

De gik igjen og kom endelig frem til Nybrytningen; der braastanset de begge.

Gaarden var indgjærdet, og fra baade det gamle og det nye Hus røk det. Men borte i Skogkanten drev ^[55]Tore Braaten og kjørte Sten og Røtter ihop med Storbronen.

Ola Eriksen blev hvit av Harme og kunde ikke faa et Ord frem.

Men Tjenestgutten, som stod med store Øine og stirret, talte i hans Sted.

«Jamænd har det vørté Gard!» datt det handfaldent ut av ham.

Ola Glomgaarden stod fremdeles taus. Saa tok Sinnet ham.

«Kom naa!» sa han kvasst og gik bent paa den nye Stuen; for der tænkte han sikkert, at Berit sat.

Tjenestedrengen fulgte.

Men da Tore Braaten hadde set, hvem som kom, bandt han Storbronen fremved en Gran og gik ind i Stuen efter de to.

Da han kom ind, stod Ola Eriksen og Drengen hans med Øksen paa Nakken midt paa Gulvet. De hadde set sig om efter Berit, men ingen fundet.

Tore Braaten gik like frem til Høgsetet, hvor det hang en Børse over Glasset, og satte sig.

«Go' dau Karer,» sa han. Det var noget brændende hett i de blaa Øine.

Ola Eriksen stod der dryg, men blek.

«Ja, Du vet, aakken je kjem etter,» sa han, iskold i Rosten.

Tore Braaten saa paa ham, ufravendt.

«Nei, det vet je ret itte,» svarte han.

Ola Eriksen traadte til, saa det smald i det nye Gulv.

«Ljugar!» skrek han. Og Øksen paa hans Aksel sank.

Tore Braaten saa paa ham. Det mørknet blaaere til i hans Øine.

«Sjaa aat, Du faar sitte,» svarte han.

[56] Ola Eriksen tok fastere Tak om Øksen med høire Haand.

«Aa er a Berit etter?» spurte han.

Tore Braaten reiste sig og tok Børsen ned.

«Itte her,» svarte han, og det kom slik fælen Kulde over den unge Stemme.

Ola Eriksen saa paa Tjenestedrengen. Det var likesom det sank Frost over dem begge.

«Aa er a etter?» spurte Ola Eriksen kvasst.

«Borti Stuen,» svarte Tore Braaten. Han stod der med Børsen i Haand fremved Høgsetet.

Ola Eriksen trampet i Gulv.

«Faa a hit att!» ropte han.

«Nei,» svarte Tore Braaten; «je har itte Stunder.»

«Baade ho og Gampen!» ropte Ola harm.

«Spør hinner om det,» svarte Tore stærkt. «Je har laant Gampen taa hinner, og betalt a før det au!»

Han stod som før.

Ola Eriksen blunket, men fik igjen Sinnet op.

«Aa er a etter?» skrek han.

«Borti Stuen har je sagt dei!» skrek nu Tore Braaten tilbake.

«Og gaa att strast naa baae!» la han til harm.

«Dette er *min* Gard, saa vidt Dø vet det!»

Det flammet i de blaa Øine.

«Gard!» skrek Ola Glomgaarden haansk. Han snudde sig halvt.

«Ja Gard!» svarte Tore Braaten og rettet sig.

«Gaa att!» Han skrek det. «Kjem her med Øks to taa Dø!»

Han tok kring Børseskjæftet.

Da snudde Ola Eriksen og gik, bent ut og bent mot Gammelstuen.

Drengen fulgte.

Men Tore Braaten stod i Døren med Børsen i Haand.

— — —

[57] I Braaten-stuen hadde de set og hørt alt. Berit stod ved Glasset, urolig, og vilde dit over; men gamle Jakob Braaten holdt imot.

«Nei, let døm bære drive paa,» sa han.

«Døm har Øks!» svarte hun; hun var blek.

«Aa pyt,» svarte Jakob Braaten.

«Hain Tore har Børse! Ellers saa tør døm naa itte!»

Nu kom de to dragende. Faren foran og Drengen efter.

«Der kjem døm,» sa Jakob Braaten og satte sig. Kjærringen, hun Kari, satte sig ogsaa; men Berit blev staaende.

«Gaa oppaa Ramnen!» sa Jakob Braaten. «Om Du er ræidd!» la han til.

Da steg alt Blod til Berits Ansigt.

«Ræidd – 'm Far! Aa nei!» sa hun.

Saa satte hun sig ogsaa med Hænder i Fang.

Nu tok de to i Døren. Men de hørte, de satte Øksene fra sig.

Ola Eriksen kom først ind; bak ham, langsomt, Drengen.

Ola stanset og fik se Berit.

«Go' dau,» sa han kvass. De to stod ved Døren.

Jakob Braaten kremtet.

«Aa Go' dau,» svarte han. «Dø ska' paa Tømmerhogst?»

Han skottet bort paa Ola Eriksen.

Da blev denne rød i Ansigtet.

«Aa Du vet godt, aa vi ska',» sa han.

Jakob Braaten smilte.

«Kain hænde det,» svarte han.

«Dø faar sjaa aat, Dø faar sitte,» sa Kari; hun skjøv Krakk frem.

Ingen av de to svarte.

«Det er a Berit, je vil tala aat,» sa Ola Eriksen stutt.

[58] «Ja, det er fuill saa det,» svarte Jakob Braaten.

«Og saa aat dei sia!» Ola Glomgaarden saa kvasst paa Jakob Braaten.

Denne smilte.

«Det er bedst Du talar aat mei først da,» svarte han.

Ola Eriksen blev igjen ildrød i Ansigtet. «Je kain saa au,» sa han.

Han saa kvasst først paa Jakob Braaten og saa paa Kari, Kjærringen.

«Aa Faen har Dø med Dotter mine?» tok han i hidsig.

Jakob Braaten sat ganske rolig.

«Nei ailler det Grann,» svarte han.

Ola Eriksen steg nærmere.

«Aaffør har Dø a her da?» spurte han; det gnistret koldt av Øinene hans.

«Aa vilde Du, ho skulde væra etter da?» spurte Jakob Braaten stilt.

«Mar a itte faar væra i Fred heme!» Det kom likesom litt mere Fart i Ordene.

Ola Glomgaarden for op.

«Skjell det dei det da?» ropte han.

«Ja, det gjør det,» svarte Jakob Braaten lognt.

«Itte vil je sjaa paa det, Dotter di gaar aat Ælven!»

Det kom et Par stærke Øine op i den rolige gamle Mand.

Ola Eriksen tidde et Øieblik. Øinene streifet Berit, som sat der og saa ned.

«Det bir min Sak,» sa han saa, men likesom vekere.

Da talte Kari.

«Støtt ska' naa Du bruke Magta,» kom det; hendes graa Øine søkte hans.

«Saa vilde Du med mei au!» Hun stod like indpaa ham.

[59] «Det nytter itte detta med øss, ska' je seie dei,» fortsatte hun.

«Aa hoill Kjæften din,» ropte Ola Eriksen.

Hun haanlo.

«Skræme Kvindfolk! – det var au naae før en Kær!» ropte hun. «Let Dotter di faa gjøra, som a sjøl vil Du –; ho er Menneskje ho au!»

«Hoill Kjæften din,» gjentok Ola Eriksen.

Da reiste Jakob Braaten sig. Han gik fremover mot de to.

«Ti still naa, Kari,» sa han. «Gaa ut att Du –» han snudde sig mot Tjenestedrengen.

Denne saa paa Ola Eriksen og seg langsomt ut. Kari snudde og gik mot Koven og drog Døren i efter sig.

Nu var bare de tre inde, Ola Eriksen, Berit og Jakob Braaten.

«Hør naa,» sa Jakob og satte sig. «Det er Skam, det gammalt Folk som Du og je ska' staa her og bruke Kjæften mest som Ryss,^{u35} – det maatte fuill gaa an aa tala ihop om dette.»

Ola Eriksen saa ned.

«Aa det nytter fuill itte stort,» svarte han.

«Slik som ho og Dø har førre aat!»

Jakob Braaten saa bortpaa Berit, som hele Tiden ikke hadde talt.

«Ho er Dotter di,» svarte han. «Ho vil gjør som a vil ho som Du.»

«Dotter mi ska' gjør som je vil,» svarte Ola Eriksen dryg.

«Og mar a itte *det* vil –,» sa Jakob Braaten, lunt.

«Ja, saa lyt ainti ho heill je –»

«Døye» fuldførte Jakob Braaten. «Men da vart fuill Du nemmer tel di!»^{u36} Han smilte.

[60] Ola Eriksen svarte ikke.

«Ja, før ska' dette hoille paa paa denne Maaten, saa tær Dø^{u37} Live' taa haarare!»^{u38}

Han saa paa Ola Eriksen.

«Ho ska' hem att,» sa denne stivkjynnt.

Jakob Braaten saa paa Berit.

«Bir det likere det da, trur Du?» spurte han Ola Eriksen.

«Det faar væra det saammaa,» svarte denne.

«Aa Du ska' sjaa, det bir itte det saammaa,» sa Jakob Braaten, «mar a bir borte in Dau^{u39} –» han saa igjen bortpaa Berit.

Da brast hun i Graat.

Det var Taushet litt.

Om en Stund talte Berit.

«Ma je heill taa 'm Tore,» sa hun; det dirret endda kring Mundvikene.

«Det er det saammaa,» svarte Faren. «Hem att ska' Du!»

Jakob Braaten saa bortpaa Berit.

«Du faar følgje 'm leill, mener je,» sa han. «Saa faar 'n sjaa!»

Det var lang Taushet.

Noget haardt steg kring Berits Mund.

«Ta bir gæli,» sa hun.

«Aa!» – Jakob Braaten trak paa det.

«Følgj 'm naa da,» sa han.

Hun svarte ikke.

Da snudde Ola Eriksen sig. «Kom naa.»

Hun reiste sig langsomt – og fulgte. Uten et Ord, uten at snu sig.

Og de tre gik, forbi det nye Hus, hvor Tore stod i Svaien og stirret.

Da snudde Berit sig og saa paa ham, længe.

[61] Tjenestedrengen gik og spændte Storbronnen fra Stenlasset, tok den i Bigslet og drog sydover. Far og Datter fulgte uten et Ord.

Tore Braaten stod handfalden og forstod ikke noget, da Berit hadde gaat. Blek i Ansigtet drog han ut av Svaien og ind i Gammelstuen til Far sin.

«Kjære, aa er detta!» spurte han hæst.

Jakob Braaten tændte Pipen.

«Bære ti still naa,» sa han. «Bære let døm tala i hop.»

Tore satte sig blek med Hodet i Hændene.

«Je faar ailler att a!» sa han lavt.

Da smaalo Jakob Braaten.

«Aa,» sa han; «kjinner je a ret, saa faar Du nok att a, baade ho og mer tel,» svarte han.

Han saa stærkt paa Sønnen.

Denne sat litt, fremdeles med Hændene støttende under Kjakene.

Saa endelig løftet han Hodet.

«Bære a traatter det,»ⁿ⁴⁰ sa han.

Jakob Braaten saa hen for sig.

«Ho er eneste Baane'» svarte han. «Mar det bær tel, saa gir 'n sei, Gubben. Du kain skjønne det. Ellers saa er det naa godt To ti 'n,»ⁿ⁴¹ la han erfarent til.

«Ja, det er det nok.» svarte Sønnen; han reiste sig.

Da kom Moren ind fra Koven.

«Vart det saa a gik leill?» spurte hun.

«Ja.»

Jakob Braaten røkte.

Da smilte Moren.

«Ho kjem snart att,» sa hun.

[62] Tore, Sønnen, drog Pusten tungt og gik til sit Arbeide.

*

Berit Glomgaarden fulgte Far sin hele Veien taus, uten et Ord; han gik foran og hun efter. Tjenestedrengen jog Hesten paa Svøm ved Sundstedet; saa staket han dem alle over med Baaten.

Det blev stor Undring paa Glomgaarden, da Berit kom.

Fasteren tok hende i Haand.

«Nei kjære, att Du kom att leill,» sa hun; saa fulgtes de to op paa Ramnen, hvor Sengen til Berit stod opredd som den Dag, hun skulde være Brud.

Berit vilde ikke spise, gik bare tidlig og la sig; hun var blek og svarte litet paa det Folk spurte.

Ved Kveldstid kom Fasteren op, og de to talte meget sammen ut over Kvelden.

Sluttelig spurte Fasteren om, hvordan det nu hadde sig med hende og Tore.

Hun svarte ikke først; men om en lang Stund kom det:

«Aa, det faar Dø snart sjaa,» svarte hun; hun laa vendt mot Væggen.

Da spurte ikke Fasteren mere.

Den næste Dag tidlig om Morgenen, før Fjøskullen endnu var oppe, sprang det en Jente Rakstveien nedover fra Glomgaarden til Elven. Hun sprang over de kjendte Jorder og slog ind paa Veien til Sundstedet; Baatnøglen holdt hun i Haanden sammen med Tørklædet, der hun sprang; Trøien var ikke knappet i Bringen.

Efter hende ropende kom Fasteren, Karen, som hadde faat et Skimt av hende, da hun smatt ut Kjøkkendøren.

«Berit!» ropte hun.

[63] Berit snudde sig ikke, bare sprang; nu dreide hun ind paa Sundveien og var ved Baaten. Det tok nogen Tid at laase op og faa Baaten ut; idet hun sprang uti og stødte fra, var Fasteren fremme i Veien.

«Berit!» ropte hun.

Berit var alt paa Elven; nu tok hun Skate-stangen og støtte Baaten ut i den stride Strøm.

Men da hun første Gang bundet med Staken og skjøv sig utpaa, ropte hun til Fasteren, som nu stod angst paa Stranden:

«Hels 'm Far og sei, at kjem 'n att en Gong tel, saa gaar je aat Ælven!»

Hun staket videre utover i den stride Strøm med sikre lange Staketak, mens Fasteren stod angst og handfalden ved Elvekanten.

«Aa jø for Telstand,» mumlet Karen Glomgaarden; hun snudde og gik langsomt Sundveien op, da hun hadde set Berit velbergen lægge til i Viken paa den andre Siden.

Men da Ola Glomgaarden hørte, hvad som hadde skedd, og at han andre Gangen var uten baade Datter og Baat, slog han i Bordet for Karen, Søsteren.

«Detta er di Skull,» skrek han.

«Nei ti still naa,» svarte Karen Glomgaarden. «Di Skull er det! – og snart sitt je her itte længer og sir paa dette!»

Hun snudde sig og gik. Ola Glomgaarden stod undren og stirret efter hende.

«Kvindfolk er sei sjøl likt!» mumlet han, ugudelig harm.

Men den Dag fik Tjenestedrengen undgjælde; ikke noget av det han gjorde, blev ret.

*

[64] Berit drog saa fort, hun orked gaa, bent til Braaten.

Tore hadde saavidt staat op, da hun kom drivende Døren ind, ut i Koven og like hen over Sengen.

«Her har Du mei att!» sa hun; Aandedrættet gik jagende.

«Nei kjære!»

Han kom bort til hende og slog begge Armene omkring.

Hun lot ham faa Lov.

«Ja, naa er det sidste Gongen!» stønnet hun. «Kjem 'n att naa, saa vet je itte, aa je gjør!»

Tore tok hende ind til sig.

«Aa, vi finn nok Raa',» sa han.

Hun slog Armene kring hans Hals.

«Ja, bære Du er med,» hvisket hun. Og det blev saa stille og lykkelig i den lille Koven med de lyse, nytømrete Vægger.

For i den Stund blev de fast bestemt paa, de to, at nu skulde ingenting i Verden mere skille dem fra hinanden. Rundt omkring hadde de dype Skogen Mil efter Mil, og tæt forbi drog Glommen med sin svale Strøm og sin Redning fra alt, om ytterste Nøden kom.

Straks Berit var kommen sig efter den lange Gang og hadde faat stelt sig, drog de' to ind i Gammelstuen, hvor de Gamle nu var oppe. Kari stod fremved Kaffekjelen; Jakob Braaten sat og fik sig Mat.

«Her er' a att,» ropte Tore; han stod med Berits Haand i sin.

Kari saa op og reiste sig.

«Ja sa' e je det itte,» utbrød hun.

«Det, som vil ihop, det kjem ihop.» Hun stod og saa saa godt paa de to.

Jakob Braaten sat og aat som før.

«Kjære, aa seier 'n, Gubben, naa da!» spurte han.

Berit smilte.

[65] «Hain har ingen Baat att naa!» sa Tore.

Da smaalo Jakob Braaten.

«Du ska' sjaa, hain suinnerⁿ⁴² øver Ælva!» sa han.

Saa reiste han sig og gik bort til Berit, som nu stod og smilte.

«Jo, Du er Jinte Du!» sa han; han tok i hende.

Saa blev det den Dag ikke talt mer om Saken. Men om Kvelden, da Moren og Berit var oppe paa Ramnen, kom Tore Ramnstrappen op.

Moren sat paa Krakken fremved den store Klædeskiste, som var aapnet; Berit stod ved Siden og saa.

Tore kom borttil.

«Flytter Du uti Stua i Kveld?» spurte han; han stod og saa han som hun.

Berit skottet bortpaa Moren.

«Je vet itte je,» svarte hun og saa ned.

Da snudde gamle Kari Braaten sig paa Krakken og saa paa Sønnen.

«Ho kjem, mar a bir færdaua!» sa hun næsten kvasst. «Det er naae ainna, som lyt ske først.»

Det blaandet til i Tores Øine.

«Je synes, det har skedd nok naa je,» svarte han. «Døm kain itte vente likere» –

«– taa en Plassgut!» fuldførte Moren; hun hadde reist sig.

Tore stod trodsig.

«Døm har itte bærerⁿ⁴³ førtent,» sa han.

Da gik Moren hen, tok ham lindt kring Skulderen og snudde ham mod Ramnsgluggen.

«Gaa sta og bryt Gard Du Tore,» sa hun drygt; Haanden strøk langs Armen paa Sønnen, – en Mors Haand, som hansker sit Barn.

Tore gik uten at se sig tilbake.

Kari Braaten kom igjen bort til den store Klædeskisten; hun bøide sig ned og fik frem noget stort, ombundet [66] med et gammelt storblommet Silkebastørklæde. Satte sig saa paa Krakken med Knyttet i Fang og begyndte at løse op.

Det var Granviks-kronen, gylden, med skjælvende Bladværk.

Hun rakte den varsomt mot Berit.

«'Na ska' Du ha,» sa hun, – «taa Mor dine,» la hun til med et godt Smil.

Berit blev blodrød i Ansigtet og tok imot.

«Nei, sjaa!» sa hun. Hun stod méd Kronen mellem Hændene og fingret og stirret. Saa endelig la hun den tilbake i Morens Fang.

Kari Braaten stelte med Bladværket, bandt Silkebastørklædet omstændelig ikring, reiste sig og la Brudekronen paa sin Plads i Kisten.

«'Na ha vørré ti Slægten længe,» sa hun. «Hver evige Jinte har brukt a!»

Hun lukket Kisten, som smald i med en solid Smeld av Smijujerns-laasen og tok Nøklen ut.

«Ta Nykkjyllen Du naa,» sa hun og rakte Berit den.

Berit Glomgaarden saa paa hende og blev igjen rød.

«Nei kjære,» hvisket hun.

«Jo, ta Nykkjyllen Du naa,» gjentok Kari Braaten. «Je er saa glømsk je – vørté,» føide hun til. Hun stak Nøklen bort i Haanden paa Berit og klappet hende med skjælv Haand nedover.

«Dotter mi!» sa hun. Saa snudde hun og gik Ramnstrappen ned.

Da Natten faldt med Glommens evige Sus gjennom Granskogstilheten i sval Strøm Gaarden forbi, sov Berit Glomgaarden paa Rammen med Hodet snudd mot Væggen og Armene træt over Feiden. Hun var paa farlig Brudeferd langt, langt borte i glittrende Eventyrbygder, mens den gamle Kiste med Rosemalingen og de tre snirklete Bokstaver K O D stod ^[67] fast lukket ved Siden og hørte hendes jevne Aandedrag. I den nye Stuen laa Tore vaken med Pipen i Mund og Armene over Hodet løftet; men i selve Stuen paa Braaten sov to stærke gamle Ansigter Alderdommens aarvaakne Søvn paa Vakt for Ættens Ære.

Slik levde de sit Liv paa Braaten Sommeren fremover uten at høre videre fra dem derover paa den andre Siden.

Baaten hadde Tore efter Jakob Braatens Raad lagt paa sin Plads ved Sundet; men Besøk av Ola Glomgaarden lot vente paa sig. Blev det da ogsaa fortalt, at det hadde kommet Uvenskap mellem Ola Eriksen og Søsteren, saa det endog het sig, at hun til Vinteren, naar Slagtingen vel var over, vilde reise til Elvedalen igjen, dit, hvor hun hadde været før Brorens Kone døde.

*

Det var en klar Dag i September. En Baat staket sig over fra Braaten til Tegnstadveien; en Gut og Jente var med.

Baaten la til ved Braatensundet; Jenten tok Baaten tilbake; Gutten, som hadde Matskrøppe med, gikk Tegnstad-veien opover alene og blev borte i Lien.

Det var Tore Braaten, som skulde frem i Bygden; Jenten, som tok Baaten tilbake, var Berit.

Tore Braaten stanset ikke, før han kom til Tegnstaden. Der snertet han sig indom som snarest og fikk sig Kafie.

Tegnstad-kjærringen sat bent overfor ham ved Bordskiven og drak hun ogsaa.

Talen kom paa det, som hadde hændt, og Tegnstadkjærringen var svare saa munter.

[68] «Ja Du Tore, Du Tore,» sa hun. «Jamænd lyt Du agte dei før 'm Gjermund naa!»

«Aaffør da?»

Tore sat smilende og drak.

«Hain slær ihæl dei – kjem Du frami Bygda.»

Tore lo.

«Det aarker 'n itte,» svarte han.

«Hoi, aa sint 'n vart mar 'n fekk høre det!» Tegnstad Goro slog Hændene ihop.

«Saa? Førtalde Du det, Du da væ?» Han saa op paa hende.

«Ja, det gjorde je ret!» Hun lo.

«Ja Du Goro Du –» Han drak ut og satte Koppen fra sig.

Goro ryddet bort.

«Jamænd var det et Onder au leill,» sa hun.

«Ja – Du kain saa seie!» Tore reiste sig.

«Aa ska' Du frami der naa da?» spurte hun; hun fulgte ham til Dørs.

«Aa – naae taa haart,» svarte Tore Braaten.

«Ja – je kain mest skjønne det!» sa Goro Tegnstaden.

«Det ska' bi med dei og 'n Berit naa da væ?» Hendes Øine stod store paa ham.

«Det har ailt vørté,» svarte han; han smilte.

Hun stirret.

«Ja – det er fuill Von au før di,» sa hun.

Han stod nu i Svalen.

«Kjære, aa seier 'n, Gubben?» spurte hun; hun fulgte ham.

«Je sporde 'n itte,» svarte Tore.

Goro skrek over sig.

«Nei je spør dei je!» ropte hun. «Ja da gaar det fuill gæli au da væ!»

Tore lo.

«Det kain itte gaa mer heill paa en Maate det,» svarte han.

[69] «Ja, Garden faar Du naa itte!»

Hun ropte det efter ham.

«Det faar væra det saammaa!» svarte Tore. «Je har snart Gard sjøl!»

Han gik.

«Slik Gut, Du!» ropte Goro Tegnstaden; hun stod paa Svalstenen og saa efter ham.

*

Præsten sat paa sit Kontor. Liten og ilter bladet han i en Postille; det gjaldt at finde Tanker til en ny Præken paa Søndag.

Det banket paa Døren, et Par litt klodsete Slag.

«Kom ind!»

Han la Postillen og kastet et skarpt Præsteblik gjennom Brillene mot ham, som kom.

Det var Tore Braaten.

Han var i nye Vadmelklær med stukken Skjoldlue av blaat Klæde og kjendte en god Tryghet; for han hadde to Dalersedler og endda et Markstykke og en Tolvskilling i Skindpungen.

De hadde i al Stilhet litt paa Kistebunden der paa Braaten, uten at nogen visste synderlig om det.

Tore kom sig fremom Døren og drog Klinken i efter sig.

«Go' kveld,» sa han.

Præsten reiste sig.

«Aa, er det dig Tore.» Det kom et besynderlig magert Smil frem i Øinene paa ham.

Tore blev staaende ved Døren.

«Ja, det er nok det,» svarte han.

Præsten la Brillene og myste mot ham. «Du kommer allikevel da?» spurte han. Tore stod litt.

[70] «Ja – je lyt nok det,» kom det litt forlegent.

Præsten kremtet.

«Det var en slem Historie dette,» sa han.

«Ja – det vart det.»

Det laa et litet tirrende Smil dypest inde i Tores blaa Øine, da han svarte.

Præsten myste sterkere og satte sig.

«At Du vilde indlate dig paa dette, Tore,» sa han. Han dunket smaa bløte Dunk i Bordet med sin knyttete Haand.

Tore stod alvorlig.

«Det maatte saa gaa det,» sa han. «Slik som 'n Ola fósstr.»

Præsten tidde. Saa snart paa Postillen og snart paa Tore.

«Mar to vil ihop,» la Tore til.

Præsten kremtet.

«Han var hendes Far!» sa han.

«Ja tru det,» svarte Tore. «Ho va naa fuill ittnaa Krøttør ho heill væ,» la han til.

Præsten rykket til. Tore saa paa ham, het i Ansigtet. Øinene var blaa og stærke; det laa en Fold mellem Øienbrynene.

«Ho var da vaksea Jinte,» fortsatte han. «Og ho tær fuill den, ho vil!»

Præsten fik Brillene paa. Gik fort frem og tilbake og satte sig igjen.

«Hvordan gik alt dette til?» spurte han bydende. Han la Armene overkors og sat i Værdighet.

«Jo – det ska' je nok førtælje dei,» sa Tore Braaten. Og nu kom det i brutt Fortælling med lange Pauser og mangel undselig Sving, hvorledes de to hadde vokset op sammen og hadde holdt av hinanden fra Barn av.

«Vi maatte ihop vi» – blev det sagt; den unge Mand var blank i Øinene.

[71] Præsten nikket energisk.

«Ja!» sa han; han kremtet stærkt. Og saa blev det videre fortalt, nu i større Fortrustning og med Øinene alt i ett søkende Præstens, hvordan Ola Glomgaarden med Vold og Magt hadde villet tvinge Berit til dette Giftermaal med Gjermund Haugsett, og at hun hele Tiden hadde negtet.

Og saa fremdeles, hvorledes Ola Glomgaarden paa egen Haand og uten at hun hadde visst noget om det hadde forlangt Lysning og bestemt Bryllup.

«Det var mest som ho var et Krøttør» – kom det. Øinene stod i Harme paa Præsten.

Præsten nikket igjen.

«Ja!» sa han. Saa kremtet han igjen hidsig.

Og Tore Braaten fortalte videre – om hvordan han i mange Aar hadde arbeidet for at bli saapas Kar, at hun kunde være tjent med ham, og at nu hadde han baade Gaard og nyt Hus.

«Har Du Gaard?» Præsten spratt op.

«Ja, det har je!» svarte Tore lognt.

Præsten satte sig og kremtet nu gjentagende. Snudde ogsaa Tommelfingrene om hinanden, der han sat med Hændene foldet over Brystet og hørte.

«Men – hvordan gik det nu til den Dagen? – hm –» Præsten myste næsten muntert bort paa Tore. Denne smilte og fortalte nu omstændelig og langsommelig, hvordan de to hadde blit enige om at sætte Glomgaardsgubben Bête, hvordan Flugten hadde gaat for sig, og hvordan Ola Glomgaarden ikke kunde naa dem.

«Hain hadde itte Baat da, sir Du,» sluttet Tore Braaten.

«Nei!» Præsten holdt sig. «Han hadde ikke Baat!» sa han med sin forte, skarpe Stemme.

Saa med ett braalo han. Lo, saa Taarene trillet og Maven ristet.

Blev saa atter med ett alvorlig.

[72] «Og saa siden?» spurte han; han satte Brillene fastere.

Tore blev nu ogsaa alvorlig. Fortalte om Ola Glomgaardens Besøk paa Braaten og om hans Trusler.

«Døm hadde Øks, sir Du,» forklarte han.

Præsten mørknet under Brillene.

«Øks,» utbrød han. «Og Du?»

Tore saa paa Præsten.

«Døm gjorde itte mei naae,» svarte han. «Je hadde Børse je!»

Præsten gned Hændene.

«Saa?» sa han. «Du hadde Børse Du?»

Han reiste sig.

«Ja, der ser man,» tordnet han. Han gav sig til at gaa med de fete Hænder paa Ryg.

«Dette er jo rent som i gamle, hedenske Tider!» Han talte høit for sig selv.

«Dyrisk!» Han gikk fort frem og tilbake. Stanset ved Vinduet og saa ut i Haven.

Saa snudde han sig mot Tore.

«Og nu da?» spurte han.

Tore stod og saa fremfor sig.

«Ja – vi lyt gifte øss,» sa han.

Præsten kvakk.

«Der ser man,» utbrøt han. «Det blev Følgen!» Saa gikk han like bort til Tore.

«Dette var galt,» ropte han. «Dette var det gale!»

Tore saa forundret op paa Præsten.

«Je trudde, det var det rette je,» svarte han spak.

Præsten slog ut med Haanden.

«Ja, naturligvis! – Naar galt skulde være!»

Han gikk heftig frem og tilbake; saa tverstanset han igjen.

«Du skulde være kommen til mig *før*, Tore,» sa han, han lynte gjennom Brillene.

[73] Tore stod løgn og saa hen for sig.

«Vi vart itte færdaune før,» svarte han.

«Færdige!» Præsten knyttet de smaa, fete Hænder. «Jeg tænker Dere er mer end færdige! Dere bor jo sammen!»

Tore blev langsomt rød.

«Nei, det gjør vi itte,» svarte han.

Præsten tok et Skridt tilbake; de knyttete Hænder aapnet sig langsomt; han blev staaende og stirre paa Tore.

«A Mor vilde itte,» kom det forklarende fra denne.

Da lysnet Præsten over hele Ansigtet. Han satte sig og blev sittende, mens han klappet med Haanden paa Bordplaten.

«Ser man det,» sa han. «Ser man det! A Mor vilde ikke!»

Han reiste sig igjen, gik like bort til Tore og klappet ham paa Skulderen flere Ganger.

«Det er undertiden godt at ha en Mor, Tore,» sa han.

«Ja,» svarte Tore. «Men *naa* lyt vi gifte øss!»

«Ja, naturligvis!» Præsten nikket i Tanker hen for sig.

Pludselig snudde han Hodet mot Tore.

«Haster det?» spurte han.

«Ja.» Tore besvarte hans Blik. «Ellers saa gaar det gæli!» forklarte han.

Præsten saa skarpt paa ham.

«Du er sikker paa det?» spurte han.

«Ja, det er sikkert det,» forklarte Tore troskyldig.

Præsten nikket.

«Ja. Naturligvis.»

Det blev en liten Taushet, mens Præsten stod og grundet.

Da saa Tore med sine blaa Øine trygt paa Præsten.

«Du fekk tala aat 'm Ola,» sa han.

[74] Præsten saa op.

«Ja,» svarte han. «Jeg skal saamænd! – Jeg skal saa sandelig! – Farvel!» Han rakte Tore fort sin Haand.

Tore tok imot. «Præsten ska' ha Takk,» svarte han; saa snudde han sig og gik langsomt ut av Døren.

Da Præsten var blit alene, stod han litt og hørte efter ham, som gik Trappen ned. Tok saa Brillene av og pudset dem.

«Skammelig!» sa han.

Saa trampet han med Hælen gjentagne Ganger i Gulvet.

En av Pikene kom op.

«Aa bed Knut spænde for,» sa Præsten og satte arrig Brillene paa. «Jeg skal over til Glomgaarden idag!»

*

Ola Glomgaarden stod netop i Færd med at spænde Gammelgraaen for Plogen, da han fik se en Mand komme ridende nedover Gutuen til Gaarden.

Han stirret litt, før han drog Kjendsel; saa skjønnte han, det var Præsten.

Kjære, hvad kunde den Mand ville! Det hadde ikke hændt paa mange Aar, at Præsten var kommen dit til Gaards.

Og det fór en næsten fælen Fornemmelse gjennom Ola Glomgaarden.

Præsten kom langsomt ridende. Han hadde Gut med, som aapnet Grinden og leide Hesten. Han red like frem til Svalen og steg av.

Ola Glomgaarden, som netop spændte for, satte først Sælepindene i. Saa ruslet han fremover til Præsten.

[75] «Goddag min kjære Ola,» sa Præsten; han kom fort av Sadlen og rakte Ola Glomgaarden Haanden.

«Go' dau, og vælkønnen tel,» svarte Ola Glomgaarden nølende.

«Du faar gaa ind!» Han saa mot Døren.

«Takk, Takk!» Præsten gik ind, fort i Vendingen. Det var svalt inde i den store Stuen. Han satte sig uten videre.

Ola Glomgaarden ruslet efter.

«Saa Præsten er ute og reser au?» spurte han; han stod.

Præsten pudset Næsen og fik Brillene frem.

«Ja, jeg er det, min kjære Ola,» svarte han.

Ola ruslet mot Koven.

Litt efter kom han ind igjen; en Jente bragte Øl.

«Præsten kain væra tørst,» sa han.

Præsten drak.

«Hvor har vi din Søster henne?» spurte han; han satte Skaalen fra sig.

Ola Glomgaarden stod forlegen.

«Ho er i Elvdaløm,» svarte han.

«Saa? Jasaa?» Præsten satte skarpe Øine.

«Men Berit da?»

Han spurte uten at blunke.

Ola Glomgaarden blev rød.

«Aa, det er itte værddt aa spørre etter hinner,» svarte han endelig.

«Jo,» sa Præsten. «Det er netop for hendes Skyld jeg er kommen.»

Ola Glomgaarden stod støttet mot Skjænken og saa ned.

«Jasaa,» sa han.

Præsten satte Brillene fastere.

«Du er en selvraadig Mand, Ola Glomgaarden,» kom det med ett. Øinene stod kvasse under Brillene.

Ola saa fremdeles ned.

«Synes Præsten det?» spurte han lavt.

[76] «Ja, det gjør jeg. Og det synes hele Bygden!» Han sa det stærkt.

Ola saa op.

«Je gjør fuill det, je vil, væ, je som andre,» sa han.

Præsten møtte hans Øine.

«Det later ikke til, at andre faar gjøre, som de vil,» sa han skarpt.

Ola saa ned.

«Det er en anden Sak det,» svarte han.

«Nei. Det er netop samme Sak det!» Præstens Blik brandt.

«Det er skammelig er det! Det er ukristeligt, som Du har faret frem! – Og det synes alle!»

«Saa?» Ola saa op som snarest. «Døm faar saa synes da,» svarte han.

«De andre ja – men ikke jeg!» Præsten talte kort og bestemt.

Ola Glomgaarden saa paa Præsten; han skjønte ikke.

«Det kain fuill væra dei det saammaa,» kom det.

«Nei,» svarte Præsten. «Det er ikke mig det samme. Du har ført mig bak Lyset. Du har indbildt mig – jeg maatte jo tro, at Brudevielsen skedde med din Datters Samtykke. Du har narret mig til at foreta en Embedsgjerning, som jeg ikke kan forsvare; jeg vil dra dig til Ansvar for dette.»

Ola Glomgaarden blev anderledes i Synet. Noget blekt steg.

«Det trøngs fuill itte hinnes Ord før slikt væ,» sa han.

Da reiste Præsten sig.

«Jo,» svarte han. «Det er absolut nødvendigt. Men Du er en Tyran, Ola, og det kan jeg ikke tilgi dig!»

Han kremtet.

Ola Glomgaarden drog Pusten langt.

[77] «Du faar gjør det, Du vil,» svarte han.

«Ja. Det er det, jeg agter.» Præsten gik nær frem til ham.

«Jeg melder nu Saken for Departementet og forlanger Dom. Hadde jeg viet hende og visst om dette, da hadde jeg mistet mit Embede.»

Præsten tok Brillene av og myste.

«Det er bedrøveligt dette; men jeg har først nu faat Greie paa Sakens sande Sammenhæng; ellers hadde Du hørt fra mig for længe siden.»

Det blev stille. Ola saa ned; Præsten saa hele Tiden paa ham.

«Du faar gjør akkorat, aa Du vil med di» – kom det endelig.

«Ja.» Præsten nikked. «Det gjør jeg.» Han snudde sig halvt. «Men det er endnu ett, jeg gjør, og som min Embedspligt befaler mig. Din Datter Berit skal gifte sig!»

Ola kvakk til, men svarte ikke.

«Jeg vier nu hende og Tore. Det er kommet Forlangende om det. Jeg blir vel ogsaa nødt til at begrave og jordfæste hende, om Du driver hende til Fortvilelse. Og saa kommer *din* Tid, min kjære Ola og dit Opgjør med ham deroppe.»

Præsten snudde sig helt. Ola Glomgaarden stod blek.

«Ja, Farvel!»

Præsten gik.

«Farvel.»

Svaret kom neppe hørlig.

Men da Præsten vel var ute av Stuen, ruslet Ola Glomgaarden langsomt efter.

Han stod i Svaien, da Gutten drog Hesten frem.

«Du lyt da kvile Gampen,» sa han med brustent Mæle.

[78] Præsten, som stod og skulde sætte Foten i Stigbøilen, snudde sig.

«Takk, ikke idag,» sa han. «Jeg skal over til Braaten en Tur; jeg har ett og andet at si Folket derborte; men kanskje paa Tilbaketur. –»

Han satte Foten i Stigbøilen og svang sig raskt op.

«Ja Præsten ska' være vælkønnen,» svarte Ola Glomgaarden.

«Takk, Takk!»

Præsten red.

Og Ola Glomgaarden stirret tankefull efter ham.

Det hadde været ødt, da Søsteren fór, og mer end én Nat hadde han ligget vaken og tænkt paa Datteren; nu, da alt dette med Præsten hadde kommet paa, visste han hverken ut eller ind.

Dom! Kanske Straf attpaa! Og Saken kjendt over alle Bygder!

Han var ulidelig harm, der han gik ind, bent gjennom Stuen, ut i Koven og la sig.

*

Præsten var kommen til Sundstedet, gik i Baaten og tok Hesten paa Svøm foran sig. Han var vant til alle Slags Fjeldreiser og til at greie sig i en snever Vending.

Tjenestgutten tok efter Staken.

«Nei,» sa Præsten. «Det gjør jeg helst selv.» Han fik Staken fat og gik til Stavns. «Saa vet jeg, hvordan Farten gaar,» la han smilende til. Og i brede, trygge Støt staket den lille Præst med Brillene Baaten over.

Sadlen blev igjen lagt paa Hesten, som stod og [79] ventet paa Elvekanten; saa red Præsten i god Ro og Mak den smale Fjeldvei nordover til Braaten.

De sat just og aat Auft i Gammelstuen paa Braaten, da Præstens Hest holdt for Døren.

«I Jøsse-Namn,» sa Kari og saa paa Berit. «Jamænd trur je itte, det er Præsten.» Og de kom sig op alle for at gaa fra Bordet.

«Nei sitt» – sa Præsten; han stod alt i Døren. Saa tok han hver og en i Haand, Berit sidst. «Ja – det var egentlig dig, jeg vilde tale med,» sa han og satte sig.

Berit blev rød.

Saa reiste hun sig og kom frem.

«Det gik fuill an det,» svarte hun i stor Værdighet.

Da reiste Tore sig ogsaa.

«Du faar sjaa nedi aat øss da,» sa han.

Præsten nikket. «Gjerne det,» svarte han; saa fulgte han Tore og Berit, som langsomt gik ut av Stuen og nedover mot det nytømrete Hus.

Kommen halvveis snudde Præsten sig. Nogen hadde ropt efter ham.

Det var gamle Kari Braaten, som nu stod paa Svalstenen.

«Aa faar je tala lite aat dei først,» sa hun.

Præsten snudde fort og fulgte hende ind; de to unge stod forlegne nede ved Svaien og ventet.

Med det samme Præsten var kommen indom Døren igjen, snudde Kari Braaten sig og tok ham med begge de gamle Hænder kring Haandleidet.

«Kjære, vær itte hard aat 'n naa!» bad hun. «Mor hinnes døde, mar a var lita Jinte!»

Præsten blev saa myk i Ansigtet. Han la sin Haand over begge Karis visne.

«Du har jo været Mor for hende, hører jeg,» sa han.

[80] Kari Braaten smaasmilte.

«Du vet, det vart itte ret ailt detta,» sa hun; «men Du kainn helse 'm Ola fraa mei, at det ska' itte kaammaa naa Skam paa Dotter hass, før det ho ha vørré her. Vi er kømmen taa fuiltdt saa godt Folk vi som hain!»

Det kom en stor Magt op i det gamle Ansigt.

Jakob Braaten, som hadde sittet og set ned, mens Kari talte, saa nu ogsaa op, og Præsten kjendte det, som løftet en gammel sliten Ørn sit Hode op av Redet mot noget, som kom det for nær.

«Det vet jeg! Det vet jeg!» sa han og klappet fort Kari Braatens Haand, som endnu holdt fast.

«Jeg skal nok – jeg skal nok –» han løsgjorde sig og gik med et Kremt mot Døren.

Kari Braaten var efter ham og fik Tak i Ærmet, før han naadde ut.

«Kjære, vær itte hard aat 'n naa,» bad hun igjen.

«Kjem det mer naa, saa er je stygt ræidd, det kain gaa gæli; det er fali borti her sir du! Ælva og – langt aat Folk og –»

Præsten snudde sig.

«Nei, nei, det er jo over nu! Det er jo over nu, min kjære gamle Kone!» sa han. Han klappet hende paa Skulderen, kremtet og lukket Døren bestemt i efter sig. Saa gik han hurtig nedover mot de to, som stod hver paa sit Hold der utenfor Svaien paa den nye Stuen og ventet.

Præsten kremtet et skarpt Embedskremt og nikket, idet han drog de to forbi og ind i Svaien. Saa aapnet han Døren og gik ind i den unge Furuduft og Svalheten. mellem de nytømrete Vægger.

De to fulgte langsomt og blev staaende fremme ved Døren forlegne.

Præsten gik et Par Ganger op og ned, snudde sig og saa rundt Væggene.

[81] «Her har Du det rigtig hyggelig Tore,» sa han. Han gned Hændene. «Nu mangler Du jo bare Kone og Barn.»

De to saa halvt undrende bort paa Præsten.

Præsten stod litt og fik sin strænge Embedsmine paa. Stod igjen litt og funderte. Saa gik han like bort til Berit, som blev blekere.

«Her har Dere det rigtig hyggelig, Barn,» kom det igjen; han klappet hende tre Ganger paa Kindet.

Hun saa op, spørgende.

Han kremtet, sit mildeste Kremt.

«Du skulde ha kommet til mig straks – i din Nød,» sa han; han la Haanden tungt paa hendes Skulder.

Hun saa ned. «Ja det var nok gæli det,» svarte hun lavt.

«Ja, *det* var det!» Det klang kort og avgjørende. Saa rækker han pludselig begge Armene ut. «Mine kjære, kjære Venner,» kom det i varmeste Præstetone.

De saa begge op.

Han stod, som han vilde favne dem begge.

«– som virkelig holder av hinanden!» fortsatte han.

Armene sank; han snudde sig, gikk hen til Vinduet og blev staaende og se ut fra den nye Stuen ut i den gamle Skog.

Med ett vender han sig og er skarp bak Brillene.

«Men nu maa Du følge,» sa han bydende. «Jeg har været hos din Far idag og skal dit igjen.»

Ingen svarte. Berit saa hjælpeløst bort paa Tore.

«Det *maa* Du,» fortsatte Præsten bestemt. «Bruden skal vies fra Glomgaarden. Det skal ikke komme nogen Skam over Slægten.»

Tore kremtet.

«Vil 'n Ola naa da?» spurte han forsiktig.

[82] Præsten nikked.

«Jeg tænker det – hvis hun bare følger. Hvis ikke ja saa har vi andre Midler. Men som sagt – jeg tænker nok –»

Han gikk hen og klappet Berit paa Kindet «Følg mig trygt du Barn,» sa han.

De to gjorde ingen fler Indvendinger. Berit tok paa sig og fulgte, og Præsten sat op i Sadlen med et Nik til de to gamle, som stod paa Svalstenen i Braaten-stuen.

«Vi er nu ikke Hedninger heller,» sa han fornøiet.

*

Det var mot Kveldvords-tider, da Præsten med Berit igjen kom Glomdals-gutuen ned og frem paa Glomgaarden.

«Ja her kommer vi nu,» sa han; han steg av og gikk med Berit ved Siden Ola Glomgaarden i Møte.

Berit blev staaende.

«Præsten faar være vælkønnen att,» sa Ola blek. Øinene streifet Datteren.

Præsten vinked.

«Kom hit – vil Du ikke hilse paa din Far,» sa han; han tok et Knip i hendes Arm og førte hende saaledes mot ham. Ola Glomgaarden tok imot Haanden, som blev rakt.

«Du faar væra vælkømma att Du au,» sa han saa. Stemmen knakk under Ordene.

Da brast Berit i Graat.

«Nu ja, Gudskelov,» sa Præsten. «Og tak Du Kari Braaten, Ola, at Du fik din Datter igjen. Lad os saa faa Mat,» sa han. Han vendte sig mot Ola Glomgaarden, som stod fortapt.

[83] «Fort nu Berit,» ropte Præsten. «Jeg er virkelig sulten.»

Saa rakte han Ola Glomgaarden hjertelig Haanden.

Men Berit saa paa Faren – og la saa paa Sprang ind.

Præsten gav sig god Tid, før han gik til Bords. Saa efter at Hesten blev sat paa Stalden, spurte Ola Glomgaarden om ett og andet baade om Aarsveksten og Sæterstellet, saa paa det nye Fjøs og andet. Med ett vendte han sig mot Ola Glomgaarden og slod Hændene i hop:

«Nei for Gaard det er blit paa Braaten!» utbrøt han – «slik prægtig Jord!»

Ola Eriksen var alvorlig.

«Ja, det er nok itte værst,» svarte han. «Ellers har vi naa Gard nok her,» la han til. «Si ikke det. Si ikke det, si ikke det!» svarte Præsten – «al den Skog ved Siden. Og en bra, dygtig Gut!» Han saa Ola ind i Øinene.

Ola Glomgaarden stirret ned fremfor sig. «Ja, Guten er bra nok,» svarte han; «men» – «Ikke noget «men» nu mere,» sa Præsten – «ellers kommer Vorherre og sier «men», naar Du engang skal banke paa Porten.»

– Dermed gik han ind.

*

Præsten blev paa Glomgaarden Natten over. Og Berit stelte med Kveldsvord og alt, som hun aldrig hadde været fra Gaarden.

Da hun om Kvelden skulde ha Stabburnøklen, som hang i Farens Rum i Koven, stod han netop derinde. Hun kom fort gaaende.

[84] «Je skulde ha Stabburnykkjyllen,» sa hun; hun saa paa ham.

Han gik bort og hentet den, uten et Ord. Gik saa hen til hende.

«Du skulde ha, skulde Du!» sa han; han hyttet til hende med Nøklen.

Hun smilte.

«Aa før Slag?» spurte hun; saa tok hun Nøklen. Han holdt fast.

«Nei bi naa lite,» sa han.

Da gik hun like indtil og bøide Armen kring Halsen paa ham.

Han lot det ske.

«Det er fuill 'n Tore, Du vil ha væ?» sa han, ganske lavt.

Hun blev sprutrød.

«Ja – faar je Lov taa dei saa,» kom det. Han strøk hende keitet over Hodet. «Aa jo, Du spør om Lov Du!» svarte han.

Hun saa op paa ham fra Siden, der hun stod med Armen kring hans Skulder.

«Gjorde Du det Du da, ma Du tok a Mor?» spurte hun.

Da lo han.

«Gaa naa, Skarvjinte,» sa han.

Hun gik og smilte hele Tiden.

Da Ola Glomgaarden litt senere kom ind i Stuen, hvor Præsten sat, kremtet han lunt og kom like fremtil.

«Det bir snart Mat naa,» sa han. «Du faar sætte dei bortaat.»

Præsten myste; han hadde ikke Brillene paa.

«Ja, det kan trænges det, min kjære Ola,» sa han lyst og satte sig. «Vi har gjort et godt Arbeide idag baade Du og jeg.»

Ola Glomgaarden satte sig ogsaa.

[85] «Seier Du det?» sa han.

«Ja det sier jeg riktig,» svarte Præsten; han fik Brillene paa.

Ola Glomgaarden sat litt, mens Præsten forsynte sig.

«Det bir værst før mei,» sa han – «som ska' gjør om att.»

«Nei,» svarte Præsten – «det blir værst for mig, som har lyst paa Embeds Vegne. Men vi skal nok klare den Sak!»

Han smurte paa Brødet stærkt og bestemt.

Da sa Ola Glomgaarden:

«Du lyt tala aat 'm Gjermund!» Han saa ned med det samme.

Præsten storlo og gned sig paa Knærne.

«Du synes, jeg ikke har gjort nok,» spurte han.

«Aa jo – – men!»

Ola saa næsten bedende op paa Præsten.

Denne la Kniven.

«Godt,» sa han. «Siden det er dig saa meget om at gjøre, saa skal jeg tale med baade ham og Berger Haugsett. Gutten hadde jo intet opgjort med din Datter.»

Ola Glomgaarden sat og saa frem for sig.

«Det var rektig bra det,» sa han.

Nu kom Berit ind med Rømm-grøten, og de to Mænd gjorde snart grundig Besked.

«Nu har vi det rigtig koselig, min kjære Ola,» sa Præsten oprømt og fet om Haken.
«Her var rigtig saa øde, før hun kom.»

Ola saa bort paa Berit, som smilte og gik.

«Det er saa rart med Kvindfolk,» sa han.

Præsten drak av det stærke Øl.

«Jeg skal si dig ett jeg, Ola,» sa han og drog Pusten.

[86] «Kjærligheten er av Vorherre; – vi skal ikke blande os i de Ting.»

Ola drak efter Præsten, men svarte ikke.

*

Det var nogen Dager senere.

Opper Bakken fra Elven til Haugsett-gaarden kom Præsten ridende. Han brukte ribent over Elven, naar han skulde til Østa-grænden.

Paa Haugsett var baade Gjermund og Føderaadsmanden, Berger Haugsett, hjemme.

Berger, som hadde git Gaarden fra sig, bodde i Gammelstuen; Gjermund, som hadde gjort alt i Stand til Ungkjærringen, som skulde komme, bodde i selve Vinterstuen.

Dit gik Præsten først.

Gjermund sat fremved Høgsættet og plugget Sko, da Præsten tok i Klinken.

Han la Sko og Hammer og blev rent anderledes i Ansigtet, da han saa, det var Præsten.

«Nei, nei, plugg Du kun videre, min kjære Gjermund,» sa Præsten; han kom like hen.

Gjermund saa sig om.

«Du faar sjaa aat, Du faar sitte,» sa han. Saa tok han Sko og Værktøi og bar det til Koven; kom saa langsomt ind igjen.

«Præsten er ute og gaar?» Præsten satte sig.

«Ja, jeg er det, Gjermund,» svarte han. Han fik Brillene frem paa Næsen.

«Jeg vilde gjerne tale litt baade med dig og din Far, men først med dig.»

[87] Gjermund saa urolig ut.

«Ja, det er fuill saa det,» mumlet han.

«Jeg kommer til at gjøre dig nogen Spørsmal,» sa Præsten og saa skarpt paa Gjermund gjennem Brillene.

Gjermund slog Øinene ned.

Præsten foldet sine smaa fete Hænder over Brystet.

«Det er nemlig om dit Forhold til Berit Glomgaarden,» fortsatte han. «Og jeg maa ha fuld Besked. Det kan nemlig komme Sak ut av disse Ting, saa hvad Du sier maa kunne beediges. Det er paa Embeds Vegne, jeg idag er hos dig.»

Gjermund gløttet op, men slog igjen Øinene ned.

Præsten la Haanden paa Bordet.

«Sæt dig,» sa han.

Gjermund seg borttil og satte sig endelig.

«Du vet, jeg har forkyndt Lysning for dig og Berit – efter dit eget Forlangende?»

«Ja – det er nok saa det,» svarte Gjermund; han fik Tak i Urkjædet og saa paa det.

«Du var naturligvis enig med hende om Saken, før Du kom til mig?»

Gjermund blev blek, men svarte ikke.

«Det er jo selvsagt.»

Præsten lynet med de mørke Øine gjennem Brillene.

«Uten det er det hele jo et Bedrag. Ikke bare mot hende, men mot mig som Embedsmand og mot hele Bygden, som jo maa tro, hvad jeg paa Embeds Vegne sier.»

Gjermund svarte fremdeles ikke.

Da reiste Præsten sig.

«Var Dere enige eller var Dere ikke?»

Han stod der liten og kvass.

Gjermund saa op som snarest, men fik fremdeles ikke Ord frem.

[88] «Var Dere enige?»

«Svar mig?» Det kom som smaa Hugg.

«Far hinnes og je,» kom det lavt fra Gjermund.

«Men *hun!*» sa Præsten. «Var *hun* enig?»

Tausket.

Præsten gik like hen til Gjermund.

«Hun visste ikke engang om det,» tordnet han.

«Det var det skammeligste Bedrag, det rene Forsøk paa Vold! Og det har Du trukket mig op i!»

Øinene sprutet Ild.

Det tok i Dørklinken – det var Berger Haugsett selv, som steg ind.

«Kjære, aa er dette?» sa han drygt; han gik langsomt frem mot Præsten.

«Det er Gudskelov ikke din Skyld,» svarte denne – *Du* visste naturligvis intet om, at Gjermund ikke hadde Berits Ja!»

Berger Haugsett stod likeoverfor Præsten, ildrød i Ansigtet.

«Aa har Præsten med alt detta da?» spurte han, het i Røsten.

Præsten snudde sig kvasst imot ham.

«Jo, det skal jeg si dig, min gode Berger,» svarte han. «Jeg agter at tiltale din Søn og dig ogsaa, hvis Du erklærer dig meddelagtig, for falsk Anførsel likeoverfor Embedsmand under Utførelse av Embedsgjerning. Straffen er Bøter eller Fængsel, i graverende Tilfælde Tugthus – og dette er visselig i høieste Grad graverende!»

Han satte Øinene i Berger Haugsett, som blev staaende stum og stirre.

«Je trur itte detta,» kom det endelig, men i usikker Tone.

«Du kommer nok til at tro, naar Du sættes ind,» svarte Præsten tørt.

[89] Berger saa bort paa Gjermund, som stod tilintetgjort.

«Far hinnes sa Ja!» kom det.

«Men *hun* sa Nei!» svarte Præsten kvass. «Loven kræver *hendes* Samtykke, min godeste Berger; det skulde Du vite, som regner dig mellem Bygdens oplyste Mænd. Vore Barn er da ikke Kvæg længer – Gudskelov!»

Han satte Brillene fastere.

Berger Haugsett vekslet igjen Blik med Gjermund. «Je vil tala med 'm Ola om detta,» sa han.

Da gik den lille Præst like hen til Haugsettgubben.

«Paa Søndag lyser jeg efter Ola Glomgaardens og Berits eget Forlangende for hende og Tore Braaten til Egteskap,» sa han. «Gjør Du en eneste Indvending, Du eller din Søn, saa indsender jeg øieblikkelig til Departementet Forlangende om retslig Tiltale; jeg offentliggjør ogsaa den hele Sak for Menigheten, saa faar vi se, hvordan Du siden kommer til at staa her i Bygden.»

Berger Haugsett lo tvungent.

«Ja, det faar vi sjaa,» svarte han.

Præsten kremtet.

«Min kjære Berger,» sa han. «To unge, som holder av hinanden, og som lider for sin Kjærlighet, har alle med sig! – en gammel Mand, som voldelig vil tvinge Kjærligheten, blir bare til Latter for hele Bygden. Faa Du din Søn gift med en, som vil ha ham; det er nok av dem. Farvel!»

Han braasnudde og gik.

De to stod handfaldne og stirret efter ham.

Men da hans lille tætte Skikkelse paa Hesteryggen drog forbi Haugsett-vinduet, snudde Berger Haugsett sig mot Sønnen.

«Detta var værst,» sa han.

*

[90] Søndagen efter blev det lyst fra Prækestolen første Gang for Tore og Berit. Al Bygden undret og fik nok at tale om i de første fjorten Dager; men saa, da tredje

Gangs Lysning faldt og intet mere hørtes, kom al Tale bare paa Brylluppet, som skulde holdes paa Glomgaarden. Ola Glomgaarden vilde ha det saa gildt som gjørlig, og mange Hundred Mennesker fra Bygden blev budne.

Det var Dagen før Brylluppet.

Tore Braaten og Braatenfolkene holdt sig hjemme som Skik var. Brudgommen skulde ikke se Bruden før paa Kirkeveien. Og Overenskomsten var da, at Brudgommen, som skulde ri paa Storbronnen, skulde vente Bruden og Følget ved Sundstedet.

Kvelden kom. Paa Glomgaarden var det fuldt av Bryllupsgjæster fra Elvedalen, som var komne de mange Mils Ridevei op.

Fremved Sundstedet laa Glomgaards-baaten, og paa den andre Siden Braaten-baaten, de eneste to Baater i mange Miles Omkreds. Med Braaten-baaten skulde næste Morgen Brudgommen, Tore, og hans Forældre sætte over til østre Bred; der skulde Drengen fra Glomgaarden møte med Storbronnen, før Brudfølget kom.

Det var mørk Augustkveld.

Fremover Veien fra Tegnstaden til Sundstedet gik en Mand fort. Han hadde Øks paa Nakke og Skræppe paa Ryg. Han saa ut, som skulde han paa Sæterfærd.

Paa Tegnstaden hadde han ikke været indom, men hadde gaat en krokete Rakstvei skogleds; nu gik han fort frem gjennom Mørket.

Kommen frem til Sundstedet, der Veien bøide av mot Elven, stanset han. Tok Øksen av Akslen og gik saa langsomt ned til Baaten.

Det laa et Skjær av disigt Maaneskin over Elven; [91] Maanen stod bak Skyer, saa vidt én fornam dens bleke Skive.

Nu var han fremme ved Baaten. Han saa sig om i Mørket; saa tok han Øksen og hugg med sagte Hugg Landstauren over.

Skjøv saa Baaten ut, tok Staken og staket sig over til den andre Bredden.

Det gik tungt og langsomt i Mørket; rundt omkring ruget Skogsødet; Elvesusen hørtes jevn og sterk i Stilheten.

Nu la han til ved den lille Vik, hvor Braatenbaaten laa, og trak Glomgaards-baaten i Land. Saa sig atter om, gik til Braaten-baaten og hugg Lænken løs.

Derpaaa skjøv han den ut i Strømmen med Bakstævnen foran, gav den med Staken et voldsomt Støt og stod saa og stirret utover Elven i Mørket.

Braaten-baaten var kommen i Straakket. Den gjorde et Par Svinger rundt, kom længer ut og drog saa vuggende og vippende midtstrøms ut over Elven.

Manden stod og saa efter den, til den var forsvunden i Natmørket.

«Din fordømmede!» sa han lavt for sig selv. Gik saa med Staken i Haand tilbake langs Stranden til Glomgaards-baaten, skjøv fra Land og staket sig forsiktig tilbake over Elven til Sundstedet paa østre Elvekanten.

Kommen i Land der kjørte han med et stærkt Støt av Stakestangen Baaten med al sin Magt ut i Strømmen.

Den tok samme Vei som Braaten-baaten, skar skraat ut i dype Straakket og duvet vippende med Strømmen i strykende Fart nedover Elven.

Ved Enggjærdet et Par tusen Alen længer ned var det en Fos; der vilde Baatene slaa sig i Knas; det visste han fra Fløtningen.

[92] Nu hev han Stakestangen efter, lo og snudde sig. Slengte Øksen paa Nakken som før og gik.

Kommen til Tegnstaden bøide han av Skogstien, kom igjen frem paa Rideveien ovenom Tegnstad-stuen og tok Kjølveien fat.

Og Glomdalen sov i Nattmørket under Maanedisen med Granskogen svartnende Lien op og ind over de milelange Vidder.

En Hubro skrek fjernt inde fra Kivdalen; Banhunden paa Glomgaarden tidde med Hodet mellem de fremstrakte gulgraa Labber og Øinene tæt lukket. Bare Glommens dulgte Sus hørtes, som den gik der bred og blank, Sving i Sving frem gjennom Skogene og Ensomheten, Dalens stolte Vilje, som aldrig veg.

*

Bryllupsmorgenen kom.

Braatenfolket var tidlig oppe; Brudgommen i splinternye Klær var først færdig. Nu drog de sig fort fremover mot Sundet, Tore foran, de to gamle efter.

Komme til Baatfæstet stanset de alle tre undrende. Der laa ingen Baat.

De stirret over mot Sundet.

«Kjære, aa er detta!» utbrøt Tore. Glomgaards-baaten var ogsaa borte.

Men paa den andre Siden stod Drengen paa Glomgaarden raadløs med Storbronnen opsadlet.

Tore snudde sig mot Jakob Braaten.

«Baata er borte,» sa han.

De saa paa hinanden de tre.

«Detta er 'n Gjermund,» sa Jakob Braaten.

Tore stod litt.

Saa gik han like ned til Stranden.

«Sæt øver!» ropte han.

[93] Drengen paa den andre Siden kom nedtil.

«Baaten er borte!» ropte han tilbake.

Tore ropte igjen.

«Aa er detta før Slag!»

«Je vet itte!» svartes det langt.

Der stod de tre.

«Naa har Du att det!» sa Jakob Braaten harm.

Tore tidde.

Derover, ned mot Sundstedet, kom nu Brudefølget. Berit foran paa Gammelgraaen, Ola Glomgaarden og og Elvedalsgjæstene i stort Følge bakefter. Nu holdt de. Og det blev talt og spurt.

Berit bleknet, der hun sat.

«Detta var førsætt!» sa Mændene.

De saa over mot de tre paa den andre Siden og visste ikke sin arme Raad.

Ola Glomgaarden var ildrød i Ansigtet av Harmen.

«Naa har Dø att det, som Dø har gjort det,» sa han lavt til Berit.

Da ropte det deroverfra.

Det var Tore, som ropte.

«Faa hit Storbronnen,» skrek han.

«Nei, nei!» ropte mange Mænd.

Berit sat blek og stirret ditover.

Det ropte igjen.

«Hit med Storbronnen!»

Da sa Drengen, som stod med Hesten:

«Bære let 'n faa Gampen!»

Da tidde Mændene.

Drengen leide Storbronnen frem, gav den et Rap og skrek til den.

Hesten saa sig om, drog saa trøstig til Vands og slog Svøm over.

Følget sat paa Hestene, stirrende, og saa utover Elven.

Nu tok Hesten Land. Tore gik borttil, fik Tak i Bigslet og vendte. Han talte ved de to Gamle, som [94] stod tæt ved; Jakob Braaten snudde sig mot Kari og talte længe. Saa pekte han over.

Nu steg Tore paa Hesten, snudde og red uti.

Berit sat likblek i Sadlen og saa ditover, men sa ikke et Ord.

«Ja, gaar detta væl» mumledes det mellem Mændene.

«Bære let 'n gjøra det,» sa Drengen.

Da saa de med ett Tore holde og snu. Moren hadde ropt paa ham og stod nu paa Stranden med et stort Knytte i Haanden.

Han tok imot, vendte igjen og red uti andre Gangen. Hesten snudde Hodet, da Strømmen stod den over Bogen; saa slog den Svøm og arbeidet sig med tunge Tak og Prust gjennom Straakket. Tore hadde sluppet Tømmen og hugget Tak i Manken med venstre Haand; i den høire holdt han Knyttet høit løftet; Strømmen stod ham langt op paa Livet. Men Brudedefølget sat som spikret paa Hestene og ventet.

Storbronnen tok Land længer nede end vanlig; nu knægget den og kom vadende Stranden op med Vassspruten skvalende om Forbenene og Hodet høit løftet mot de andre Hester.

«Ta var Brurskjuss,»¹⁴⁴ ropte Tore; han kom ridende med Knyttet under høire Arm, mens Vandet silte av ham.

Da lo Mændene.

Men Berit kjendte det saa seirende hett inde i Bringen; Hjertet dunket, saa det skalv i Halslinningen.

Tore Braaten red like hen til Ola Glomgaarden, som hadde steget av Hesten, og leverte ham Knyttet.

«Fraa 'n Mor,» sa han lavt.

Det stak til i Glomgaards-gubben. Han kjendte en Brudekrone under Silkebast-tørklædet.

Da rakte Berit Haanden ut.

[95] «Ta hit,» sa hun.

Faren saa paa Datteren. Saa gik han fort borttil og gav hende Knyttet.

Hun løste op, tok Kronen – og satte den paa sit lyse Haar. Saa rakte hun Faren Silkebast-tørklædet.

«Gjøm dette Du naa,» sa hun.

Det kom et Kvækk fra Glomgaards-gubben; han tok imot uten et Ord, foldet Tørklædet forsigtig sammen, stak det ind under Brystduken og gik til sin Hest.

«Ri i Vei Du Tore,» sa han, da han var kommen i Sadlen. «Ellers bir Du frossen!»

«Aa, je har vørré med ti Fløtingen før je,» svarte Tore munter. Saa slog han paa Storbronnen og red i skarpt Trav opover Veien til Tegnstad-stuen. Der fik han vridd Vandet av Klærne sine og tørket paa sig, til Følget kom.

*

Det svartnet av Folk kring Kirkeplanken. De stod i Flokker paa Veien og talte dæmpet; de saa av og til op mot Vesta-lien eller op i Kirketaarnet, hvor Gælen-Simen, Ringeren, stod i den aapne Glugge paa Vakt; men oppe ved Skigarden like i Skogkanten ved Haugsett-jordet, stod en Mand og saa utover med slikt koldt, underligt Smil.

Det var Gjermund Haugsett.

Endnu var ingen kommen, skjønt det var en Time over Tiden; Præsten var i Sakristiet og hadde flere Ganger sendt Klokkeren ut i Kirkedøren for at se. En underlig fælen Kjendsel begyndte at falde over alt Folket, som ventet: Skulde det hænde det samme om igjen?

Og Gutten deroppe ved Skigarden haanlo stilt ved sig selv. Kaldsvetten stod ham i Panden.

[96] Da – med ett – hugg Kirkeklokkene i. Først et bredt, varmt Klemt ut i Stilheten, saa atter ett, lysere, og paa én Gang brast Brudekimingens lykkelige Sang ut over Dalen.

Alle snudde sig og stirret Lien op. Der kom Vel halvhundred Hester bratte Groven ned i langsomt svingende Række. Foran red Berit paa Glomgaardsgraaen; det glitret i Granvikskronen paa langen Led, eftersom hun kom frem og blev borte og igjen kom frem mellem Trærne.

Gjermund Haugsett bleknet langsomt, der han stod. Saa snudde han, hoppet over Skigarden og sneg sig Skogsveien hjem.

Brudekimingen tidde og tok atter i, vældigere. Det var, som vilde den sprænge Dalen i jublende Triumf; ti nu holdt Bruden for Kirkedøren.

Noter

- [n1](#). *Forfatternote: klækk: spæd, svak.*
- [n2](#). *Forfatternote: aa etter: hvorhen.*
- [n3](#). *Forfatternote: Tegninga, en Bielv til Glommen.*
- [n4](#). *Forfatternote: tee paa mei: tat paa mig.*
- [n5](#). *Forfatternote: Aarfuglføstre: Aarfuglkuld.*
- [n6](#). *Forfatternote: færdauen: færdig.*
- [n7](#). *Forfatternote: ailtiss i Raad: altid en Raad.*
- [n8](#). *Forfatternote: i au: en ogsaa.*
- [n9](#). *Forfatternote: aat Gardem dine: til Gaarden din.*
- [n10](#). *Forfatternote: ma, mar: naar.*
- [n11](#). *Forfatternote: Gutuen: Gaardsveien.*
- [n12](#). *Forfatternote: Auftsmaten: Middagsmaten.*
- [n13](#). *Forfatternote: færdaune: færdige.*
- [n14](#). *Forfatternote: Vekkua: Uken.*
- [n15](#). *Forfatternote: Dø: Dere.*
- [n16](#). *Forfatternote: Ramnen: Loftet.*
- [n17](#). *Forfatternote: Fases: FASTER.*
- [n18](#). *Forfatternote: sau: saa.*
- [n19](#). *Forfatternote: Hafælle: Skigard, Gjærde.*
- [n20](#). *Forfatternote: aufte: spise.*
- [n21](#). *Forfatternote: idau: idag.*
- [n22](#). *Forfatternote: andfaadd: andpusten.*
- [n23](#). *Forfatternote: ma 'n: naar han.*
- [n24](#). *Forfatternote: skate: stake sig frem i Baat.*
- [n25](#). *Forfatternote: Løp: Æske.*
- [n26](#). *Forfatternote: ti i: i en.*
- [n27](#). *Forfatternote: aa er ta: hvad er dette.*
- [n28](#). *Forfatternote: i hængende Tærn: i fuldt Løp.*
- [n29](#). *Forfatternote: Suinn: Svøm.*
- [n30](#). *Forfatternote: klen: syk.*
- [n31](#). *Forfatternote: Slau: Slag.*
- [n32](#). *Forfatternote: aavætta: falde i Avmagt.*

- [n33](#). *Forfatternote: Onder: Under.*
- [n34](#). *Forfatternote: ainti: enten.*
- [n35](#). *Forfatternote: Ryss: Smaagutter.*
- [n36](#). *Forfatternote: nemmere tel di: nærmere til det.*
- [n37](#). *Forfatternote: tær Dø: tar Dere.*
- [n38](#). *Forfatternote: haarare: hverandre.*
- [n39](#). *Forfatternote: in Dau: en Dag.*
- [n40](#). *Forfatternote: traatter det: holder det ut.*
- [n41](#). *Forfatternote: To ti 'n: Stof i hende.*
- [n42](#). *Forfatternote: suinner: svømmer.*
- [n43](#). *Forfatternote: bærer: bedre.*
- [n44](#). *Forfatternote: Brurskjuss: Brudeskyss.*
-

Jacob Breda Bulls *Glomdalsbruden* er lastet ned gratis fra e-bokportalen Bokselskap. Lesetekst og flere nedlastningsmuligheter m.m. er gratis tilgjengelig på bokselskap.no